БЕЛГИЛОВЧИ ЙИЛНИНГ МАРРАСИ—
5.000.000 ТОННА ПАХТА

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

21-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 50 (5143).
12 МАРТ СЕШАНБА
1974 ЙИЛ.
Баҳоси 2 тийин.

КЕЧА ТОШКЕНТДА РЕСПУБЛИКА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛҒОРЛАРИНИНГ ҚУРУЛТОЙИ БЎЛИБ ЎТДИ.

ҚУРУЛТОЙ ҚАТНАШЧИЛАРИ ЮБИЛЕЙ ЙИЛИДА ОНА-ВАТАНГА 5.000.000 ТОННА ПАХТА ВА КЎПЛАБ ТУРЛИ ХИЛ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТКАЗИБ БЕРИШГА АҲД ҚИЛДИЛАР.

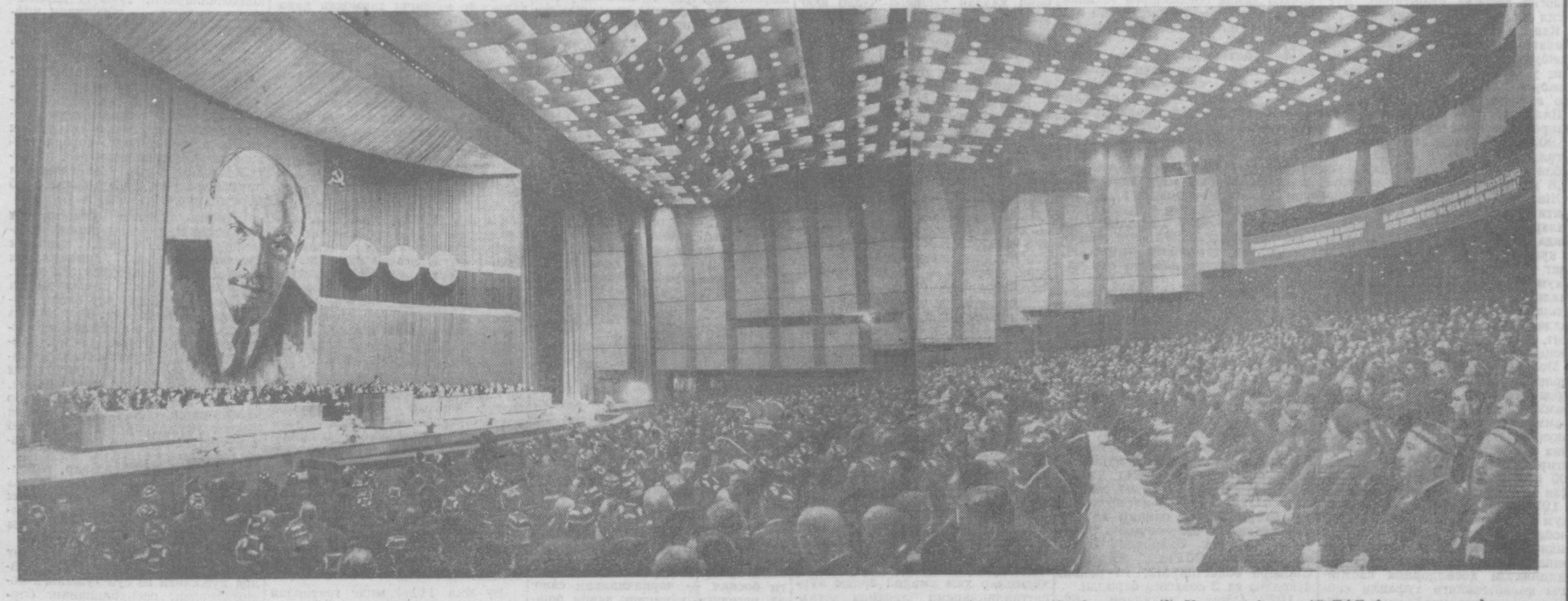

ТОШКЕНТ, 1974 йил 11 март. Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорларининг қурултойи. Суратда: мажлислар залида.

А. Авазов ва А. Усмонов фотоси.(ЎзТАГ фотохроникаси).

Ўзбекистон қишлоқ хўжалигининг меҳнат аҳли беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йили—1973 йилни шавкатли меҳнат, ажойиб муваффақиятлар билан нишонладилар. Лекин ватан улардан беш йиллик планнинг муваффақиятини белгилаб берадиган ушбу йилда янада каттароқ зафарлар кутади. КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қарорларида белгилаб берилган янги вазифаларни ҳал этиш йўлларини муҳокама қилиш, пахта, ғалла, гўшт, сут, пилла, қоракўл тери, бошқа деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг янги марраларини мўлжаллаб олиш учун Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги пешқадамлари 11 мартда ўзларининг анъанавий қурултойларига тўпландилар. Тошкент Санъат саройига шу куни республикадаги барча областлар ҳамда Қорақалпоғистон АССР қишлоқ меҳнатчиларининг энг яхши намояндалари келишди.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг новаторлари ва пешқадамлари, механизаторлар, қишлоқ хўжалиги техникасининг бунёдкорлари, олимлар, министрликлар ва идораларнинг, партия, совет, касаба союз, комсомол органларининг вакиллари президиумдан жой оладилар.

Президиумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюро аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, А. Д. Бесчастнов, И. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. Камолов, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, А. А. Хўжаев, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари Г. А. Габриельянц, С. К. Зиёдуллаев, М. Т. Турсунов ўтирибдилар. Тожикистон ССР Олий Совет Президиуми раисининг ўринбосари Н. З. Зарипова, Озарбайжон ССР қишлоқ хўжалиги министри М. Халилов, Туркманистон ССР тайёрлаш министри С. Б. Бобоев бошчилигида мамлакатнинг қардош пахтакор республикаларидан келган делегациялари ҳам шу ерда.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. М. Матчонов қурултойни кириш сўзи билан очди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги КПСС ленинчи Марказий Комитети Сиёсий Бюроси қурултой Фахрий Президиумига баланд руҳ билан сайланди.

Ўзбекистон Министрлар Советининг раиси Н. Ж. Худойбердиев 1973 йил якунлари ва Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг 1974 йилдаги вазифалари тўғрисида доклад қилди.

(Н. Ж. Худойбердиев доклади газетанинг иккинчи бетида босилган).

(Давоми 3-бетда).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БОШ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ГФР МИНИСТРИ Э. БАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 1974 йил 9 мартда ГФР федерал министри Э. Барни қабул қилди. Суҳбат давомида СССР билан ГФР ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш масалаларини конструктив руҳда муҳокама қилиш давом эттирилди, шунингдек бир қанча халқаро проблемалар тўғрисида фикрлашиб олинди.

А. Н. КОСИГИННИНГ ЯКУТСК ВА МАГАДАНДА БЎЛИШИ

ЯКУТСК, 10 март. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин 10 мартда Якутскка келди.

СССР министрлари Н. В. Голдин, П. Ф. Ломако, П. С. Непорожний, СССР Госплани раисининг ўринбосари М. А. Перцев, СССР Госстройи раисининг биринчи ўринбосари М. Г. Чентемиров А. Н. Косигин билан бирга Якутскка келишди.

А. Н. Косигин ва унга ҳамроҳ бўлган кишилар 11 мартда Якутскдан Магадан шаҳрига жўнаб кетдилар.

Шу куни А. Н. Косигин ва унинг ҳамроҳлари Магаданга келишди.

Магадан область партия комитетининг биринчи секретари С. А. Шайдуров, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, Чукотка округ ижроия комитетининг раиси Л. Г. Тинель, область ижроия комитетининг раиси И. П. Чистяков, Чукотка округ партия комитетининг биринчи секретари Г. Н. Киселев, шаҳар ва область партия, совет, хўжалик ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари аэропортда А. Н. Косигинни кутиб олдилар.

(ТАСС).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВАДАН СОЧИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежнев Совет Иттифоқига келаётган Франция Республикаси президенти Ж. Помпиду билан учрашмоқ учун 10 мартда Москвадан Сочи районига жўнаб кетди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, Совет Иттифоқининг Франциядаги элчиси С. В. Червоненко, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари А. М. Александров ва А. И. Блатов Л. И. Брежнев билан бирга жўнаб кетдилар.

А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев ўртоқлар, КПСС Марказий Комитети аъзолари Б. П. Бугаев, В. В. Кузнецов, Г. С. Павлов, К. В. Русаков, Г. Э. Цуканов, К. У. Черненко, Н. А. Шчелоков, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат С. К. Цвигун, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси В. А. Голиков ўртоқлар Л. И. Брежневни Внуково аэродромида узатиб қолдилар.

Узатиб қолувчилар орасида Франциянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Ж. Вимон бор эди.

* * *

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми аъзоси Л. И. Брежнев Франция Республикасининг президенти Ж. Помпиду билан учрашмоқ учун 10 мартда Адлерга келди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари М. А. Суслов, Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. А. Шеварднадзе, Грузия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Г. С. Дзоценидзе, Грузия ССР Министрлар Советининг Раиси Г. Д. Жавахишвили, Краснодар ўлка партия комитетининг биринчи секретари С. Ф. Медунов, Краснодар ўлка ижроия комитетининг раиси Г. П. Разумовский, Грузия Компартияси, Абхазия область комитетининг биринчи секретари В. О. Кобахия, Абхазия АССР Олий Совети Президиумининг Раиси Б. В. Шинкуба, Абхазия Министрлар Советининг Раиси Ш. М. Татарашвили, Грузия ССР, Краснодар ўлкаси ва Абхазия АССРнинг партия, Совет ва давлат ташкилотлари раҳбарлари аэродромда ўртоқ Л. И. Брежневни самимий кутиб олдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзоси, СССР Ташқи ишлар Министри А. А. Громико, Совет Иттифоқининг Франциядаги элчиси С. В. Червоненко, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари А. М. Александров ва А. И. Блатов Л. И. Брежнев билан бирга келишди.

Қора денгиз соҳилидаги шаҳарларнинг аҳолиси ва шифохоналарда дам олувчилар «Адлер» аэропортидан Пицундага бораверишда Л. И. Брежневни шодиёна табриклаб турдилар.

(ТАСС).

Внуково аэродромида кузатиб қолиш пайти.

А. Канашевич фотоси. («ПРАВДА»дан).

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ФРАНЦУЗ ЖУРНАЛИСТЛАРИ БИЛАН СУҲБАТИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Франциянинг асосий матбуот органлари, радио ва телевидениеси вакиллари бўлган бир группа француз журналистларини 10 мартда қабул қилди.

Л. И. Брежнев ўзининг Франция Республикаси президенти Ж. Помпиду билан ўтказадиган учрашуви хусусида матбуот учун баёнот берди ва мухбирларнинг саволларига жавоб қайтарди.

Леонид Ильич Брежнев Франция президенти билан бўлажак учрашув фактидан мамнун эканлигини изҳор қилиб, бу — кейинги уч йилдан сал кўпроқ вақт ичида Ж. Помпиду билан бешинчи учрашув бўлишини таъкидлади. Фақат шунинг ўзи ҳам совет-француз учрашувлари ва олий даражадаги ўзаро маслаҳатлашувлар нақадар мунтазам тус олганлигидан далолат беради, бу учрашув ва маслаҳатлашувлар Совет Иттифоқи билан Франция ўртасидаги ҳамкорликнинг 1971 йил Парижда имзоланган принципларига, шунингдек маслаҳатлашувлар ўтказиб туриш тўғрисида 1970 йилда Москвада имзоланган протоколга мувофиқ ўтказилмоқда.

Пицундада ўтказиладиган учрашув қисқа муддатли бўлади. Бу — нуқул амалий учрашув бўлади. Биз расмий тадбирларга мумкин қадар камроқ вақт ажратиб, асосий эътиборни амалий музокараларга қаратиш тўғрисида президент билан шартлашиб олдик.

Президент билан қандай масалалар муҳокама қилинади, деб мендан сўрашга ҳақлисизлар, албатта. Бу саволга мен шундай жавоб бера оламан: биз ҳеч қандай кун тартибини аввалдан белгилаб қўймадик. Эркин фикрлашув давомида суҳбатнинг ҳар бир қатнашчиси ўзи муҳокама қилиш зарур ва фойдали деб ҳисоблаган масалаларни кўтаради. Аммо, музокаралар давомида Совет Иттифоқи билан Франция ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш ва кенгайтириш масалалари, шубҳасиз, тилга олинишини тўла ишонч билан айтишим мумкин. Дунёдаги воқеалар тез суръатлар билан ривожланиб бораётганлиги учун ҳам халқаро аҳволни четлаб ўтиб бўлмайди.

Жумладан, биз президент билан Умумевропа кенгашининг бориши тўғрисидаги масала хусусида фикрлашиб олишимизга шубҳам йўқ.

Бу — жуда муҳим проблема. Биз уни неча марталаб муҳокама қилганмиз, бу сафар ҳам у суҳбатларимизнинг мавзуи бўлади, албатта. Халқаро кескинликни юмшатишга алоқадор бўлган бошқа масалалар устида ҳам гаплашиб олиниши шубҳасиз. Иқтисодий проблемаларни тилга олишимиз ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас.

Ўртага қўйилиши мумкин бўлган масалаларнинг ҳаммасини айтиб ўтиш қийин, албатта. Бундан ташқари, мен президент билан бўладиган учрашувдан аввал суҳбатларимизнинг эҳтимол тутилган ҳамма мавзуларини эълон қилиб қўйишни истамайман. Москвада, Парижда, Заславлда ва Рамбуйедаги аввалги учрашувларда ҳар биримиз иккала мамлакатимизни ёки улардан бирини қизиқтирувчи у ёки бу масалани бемалол кўтарган эдик. Бу сафар ҳам шундай бўлади, деб ўйлайман.

Пицундада ўтказадиган суҳбатларимиз амалий дўстона характерда бўлишига ишончим комил.

Биз ўзаро маслаҳатлашувларга катта аҳамият бераяпмиз, деди сўзини давом эттириб Л. И. Брежнев, —Совет Иттифоқи ҳам, Франция ҳам ўзларини қизиқтираётган масалалар хусусида бир-бирларига ўз вақтида ахборот бериб туришга интилмоқдалар. СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громиконинг яқинда Парижга қилган визити вақтида ҳам ана шундай ўзаро ахборот берилди.

Сизларга, Франция матбуотининг вакилларига яна нималарни айтишни истар эдим?

Бизнинг давримизда матбуот, телевидение, радио ижтимоий фикрни шакллантириш ва давлатлар ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш ишида жуда катта роль ўйнамоқда. Сизлар бу олижаноб ишга ўз ҳиссангизни қўшасиз, деган умидни билдирмоқчиман. Мен сизларнинг журналистлар сифатидаги суверен ҳуқуқларингизга аралашмоқчи эмасман. Аммо шуни айтиб қўяйки, масалаларни ҳаққоний ва холис ёритиш давлатлар ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш ишига, кескинликни юмшатиш ишига ёрдам беради. Аксинча, воқеликни бузиб кўрсатиш эса жамоатчиликни чалғитиб қўяди, давлатлар ўртасидаги ишончни заифлаштиради. Мен у ёки бу матбуот органи тўғрисида конкрет гапириш ниятида эмасман, бироқ, Франция матбуотида, афсуски, реал воқеликка тўғри келмайдиган, одатда бир-бирларига дўст бўлиб келган халқларимизнинг ҳис-туйғулари ва кайфиятларини ифодаламайдиган материаллар баъзан пайдо бўлиб қолаётганлигини айтиб ўтмоқчиман.

Бу иш қай мақсад йўлида ва кимларнинг манфаатларини кўзлаб қилинаётганлигини бу ерда муҳокама қилиб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Фақат шуни таъкидлаб ўтмоқчиманки, сохта ахборот бизнинг Франция билан дўстона муносабатларимизни белгиловчи принципларга мос келмайди.

Бу йил, деди сўнгра Л. И. Брежнев, Совет Иттифоқи билан Франция ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатилганлигининг 50 йиллиги нишонланади. Шу вақт ичида мамлакатларимиз ўзаро муносабатларнинг каттагина тарихий тажрибасини — таъбир жоиз бўлса, ҳам, ижобий, ҳам салбий тажрибани орттирдилар. Аммо энг қийин ва даҳшатли даврларда ҳам СССР билан Франция халқларининг ўзаро ҳайрихоҳлиги ўзгармай қолаверди. Совет халқи француз

(Давоми 3-бетда).

1973 ЙИЛ ЯКУНЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ 1974 ЙИЛДАГИ ВАЗИФАЛАРИ

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорлари қурултойида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раиси Н. Ж. ХУДОЙБЕРДИЕВ доклади

Ўртоқлар! Ватанимиз меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга ошира бориб, тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки уч йили топшириқларини муваффақиятли бажардилар.

1973 йил Ўзбекистон меҳнаткашларининг қаҳрамонона ишлари солномасига ҳам зарбдор меҳнат йили сифатида ёзилади. Саноат маҳсулоти ва кўпгина энг муҳим буюмларни ишлаб чиқариш йиллик плани ошириб бажарилди. Капитал қурилиш ҳажми бирмунча ошди. Халқнинг моддий фаровонлиги ва маданий даражасини юксалтиришда анча ютуқларга эришилди.

Ишчилар синфи ва деҳқонларимизнинг астойдил меҳнати партия Марказий Комитети, унинг Сиёсий Бюроси, Совет ҳукумати, шахсан ўртоқ Леонид Ильич Брежнев кўрсатиб келаётган оталарча ғамхўрлик ва беқиёс ёрдами туфайли республикамиз экономикаси ва маданияти, айниқса пахтачилик тинмай ривожланмоқда.

Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган, пахтакор республикалар партия-хўжалик активининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев иштирок этган йиғилиши қарорларини бажариш учун астойдил курашган республикамиз қишлоқ меҳнаткашлари, янги, янада улкан зафарларни қўлга киритдилар.

Колхоз ва совхозларда пахтадан мўл ҳосил етиштирилди. Бу эса давлатга 4 миллион 908 минг тонна ёки пландагидан 463 минг тонна, 1972 йилдагидан эса 200 минг тонна кўп «оқ олтин» топшириш имконини берди.

Пахта учун умумхалқ курашига Қорақалпоғистон Автоном Республикаси ва барча областларнинг меҳнат аҳли муносиб ҳисса қўшдилар. Қорақалпоғистон АССР, 9 область, 98 пахтакор район, 814 колхоз ва 169 совхозда пахта тайёрлаш халқ хўжалиги планлари ортиғи билан бажарилди.

Бир йил ичида республикамизда ҳосилдорлик 1,2 центнер ошди ва биринчи марта 29,2 центнерга етди. Хоразм областида ҳар гектар майдондан 36,3 центнер, Сурхондарё областида 34,1 центнер, Андижон ва Наманган областларида қарийб 32 центнердан «оқ олтин» етиштирилди.

КПСС Марказий Комитети республикамиз механизаторларининг пахта териш техникасидан унумли фойдаланиш бўйича бошлаган ташаббусини қўллаб-қувватлади. Бу эса механик-ҳайдовчиларимизни қабул қилинган мажбуриятларни ошириб бажаришга руҳлантириб юборди. Агрегатлар бункеридан 2 миллион 700 минг тонна ёки ялпи ҳосилнинг 55 проценти миқдорида «оқ олтин» тўкилди. Сирдарё областида машиналар билан ҳосилнинг 78.5 проценти, Тошкент областида 70,8 проценти, Наманган областида 60,3 проценти терилди. Йиғим-терим ишларини механизациялашда биз биринчи марта ана шундай юксак даражага эришдик.

«Ўзбекистон ССР беш йиллиги», «Малик», Наманган областидаги Ленин номли, «Учқўрғон», Сирдарё областидаги «Фарғона», «Андижон», Ленин номли, Бўка районидаги Ҳамза номли, Оққўрғон районидаги Ленин номли, «Москва», Бўз районидаги «Партия XX съезди», Энгельс номли колхозларда ва бошқа бир қатор хўжаликларда ҳосилнинг деярли ҳаммаси агрегатлар ёрдамида йиғиштириб олинди.

Беш йилликнинг дастлабки уч йилида давлатга 14.1 миллион тонна ёки халқ хўжалиги планида кўзда тутилганидан 1,3 миллион тонна кўп пахта топширилди.

Ўтган йили дон етиштиришда энг юқори даражага эришилди, яъни 1 миллион 328 минг тонна ҳосил кўтарилди. Давлатга 611 минг тонна дон топширилиб, халқ хўжалиги плани 134 процент бажарилди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ўзбекистон ёш маккажўхорикорлари кенгаши қатнашчиларига йўллаган табрик мактуби бу экиндан мўл ҳосил етиштиришда ғоят катта аҳамиятга эга бўлди. Маккажўхорига муносабат тубдан ўзгарди. Натижада бир йил ичида маккажўхори дони етиштириш, 2,4 баравар кўпайиб, 333 минг тоннага етди, ҳосилдорлик 20 центнерданга ошди ҳамда республика бўйича гектар бошига ўрта ҳисобда 51 центнерни ташкил қилди. Ўзбекистон комсомол ташкилотлари маккажўхори дони етиштиришни кўпайтириш соҳасида улкан ташкилотчилик ишларини амалга оширдилар. 49 комсомол-ёшлар бригадасида ҳар гектардан олинган маккажўхори дони 80—100 центнердан ошиб кетди.

Ўтган 1973 йилда шоликорларимиз ҳам яхши меҳнат қилдилар. Бир йил ичида шоли етиштириш 40 минг тонна ошди ва 279 минг тоннани ташкил этди. Республика бўйича ҳосилдорлик гектар бошига ўрта ҳисобда 2,1 центнер кўпайди ва 35,7 центнерга, Хоразм областида 48,1 центнерга, Тошкент областида 42,2 центнерга, Сурхондарё областида 44,1 центнерга етди.

Кўпгина хўжаликлар ва районлар дон етиштириш бўйича уч йиллик планни муваффақиятли бажардилар. Умуман республикада, шунингдек, Тошкент, Андижон, Наманган, Фарғона, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон Автоном Республикасида давлатга дон сотиш уч йиллик плани ошириб ода этилди.

1973 йилда республикада сабзавот етиштириш 1972 йилдагига нисбатан 37,6 минг тонна, картошка 11 минг тонна, полиз экинлари маҳсулоти етиштириш 27,2 минг тонна кўпайди. Сабзавот ва мева тайёрлаш планлари анча ортиғи билан бажарилди. Калинин, Оржоникидзе, Самарқанд, Бўстонлиқ каби ихтисослаштирилган районлар, шунингдек бошқа районлардаги ихтисослаштирилган хўжаликлар сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотини янги технология асосида етиштириб, муттасил мўл ҳосил олмоқдалар.

Каноп, тамаки, етиштириш ва давлатга сотиш бўйича 1973 йил мажбуриятлари ҳам, беш йилликнинг ўтган уч йили учун олинган мажбуриятлар ҳам шараф билан адо этилди.

Пиллачиларимиз планни анча ошириб бажардилар. Давлатга 22.903 тонна қимматли хом ашё сотилди. Ҳар қути уруғдан республика бўйича ўрта ҳисобда 61,8 килограммдан толла олинди.

Жамоат чорвачилигини ривожлантириш соҳасида ҳам катта ишлар амалга оширилди. Бир йил ичида барча турдаги моллар туёғи кўпайди. Гўшт етиштириш 12,2 минг тонна, сут 152,5 минг тонна, тухум 90,4 миллион дона ошди. Давлатга гўшт, сут, тухум ва жун сотиш планлари бажарилди. 1972 йилдагига нисбатан сут 10 процент, жун 12 процент, тухум 16 процент зиёд сотилди.

Моллар ва паррандалар маҳсулдорлиги ўсди. Ҳар бир соғин сигирдан олинган сут 163 килограмм кўпайди ва 1,760 килограммни ташкил қилди. Ҳар бир товуқдан 8 дона кўп, яъни 140 дона тухум олинди. Ҳар 100 бош сигирдан олинган бузоқ 5 та ҳар 100 бош қўй ва эчкидан олинган қўзи ва улоқ 9 та кўпайди.

1973 йилда мева, сабзавот, узум тайёрлаш 1970 йилдагига нисбатан қарийб икки баравар ошди ва 1 миллион 721 минг тоннага етди. Бироқ кўпгина хўжаликларда ҳосилдорлик пастлигича қолаётганлиги туфайли сабзавот, картошка, мева, узум етиштириш уч йиллик планлари бажарилмади. Бунинг сабаби шундаки, сабзавот ва полиз экинлари, картошка майда-майда карталарда етиштирилмоқда, боғ ва токзорлар кичик участкаларда жойлаштирилган.

Республикамиз колхоз ва совхозларининг меҳнаткашлари бир мунча ишларни амалга ошира бориб, бир йил ичида қўй ва эчкиларни 9—10 процент кўпайтириб, 6 миллион 733 минг бошга етказдилар, Юзлаб чўпонлар ҳар юз бош совлиқдан йилига 130 тадан ва бундан ҳам кўпроқ қўзи олмоқдалар. Чўчқачиликни ривожлантиришга ҳам кўпроқ эътибор бериладиган бўлди.

Паррандачилик саноат асосида тобора тараққий этмоқда. Республикада 15 та паррандачилик фабрикаси, 10 та паррандачилик совхози, 5 та инкубатория станцияси ишлаб турибди. «Узптицепром» корхоналарида ҳар бир она товуқдан ўрта ҳисобда 188 тадан тухум олинди. Кўпгина колхоз ва совхозларда ҳам илғор тажрибалар кенг қўлланган ҳолда паррандачилик саноат асосида ривожлантирила бошланди, йирик паррандачилик фермалари вужудга келтирилмоқда.

1973 йилда йилқилар сонини кўпайтириш плани бажарилди. Қуёнчилик ва асаларичиликда ҳам бирмунча ютуқларга эришилди. Беш йилликнинг уч йилида гўшт, сут, тухум, қоракўл тери тайёрлаш планлари ошириб адо этилди, моллар туёғи сезиларли даражада кўпайди.

* * *

КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь ойида бўлиб ўтган пленумида таъкидланганидек, қишлоқ хўжалигини интенсивлаштиришнинг асосий йўлларидан бири ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш, концентрациялаш, индустриал негизда ташкил этишдан иборатдир. Республикада бу соҳада бирмунча ишлар қилинмоқда, қишлоқ хўжалигини ихтисослаштириш программаси планли равишда амалга оширилмоқда.

Ихтисослаштириш ва концентрациялаш ягона тўғри йўл эканлиги шубҳасиздир. Биз қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини хўжаликлараро ихтисослаштириш ва концентрациялаш асосида қайта қуриш ишларини бундан буён ҳам актив давом эттиришимиз, партия Марказий Комитетининг бу соҳадаги кўрсатмалари ва тавсияларини сўзсиз бажармоғимиз керак.

Ўтган йили деҳқончилик маданиятини оширишга алоҳида аҳамият берилди. Агротехника ва мелиорация тадбирлари анча сифатли, ўз муддатларида ўтказилди. Пахта-беда алмашлаб экишни жорий этиш йўлидан борилди. Пахта майдонларининг 70 процентига вилтга чидамли, юқори ҳосил берадиган янги чигит навлари экилди, уруғчилик ишлари яхшиланди. Суғориладиган майдонлардан, ўғитлардан, гербицидлардан анча унумли фойдаланилди. Экинлар касалликларига ва ҳашаротларга қарши кураш яхши уюштирилди.

Беш йилликнинг уч йилида колхоз ва совхозлар 46 минг тадан кўпроқ трактор, 11 мингтадан зиёд пахта териш машиналари, 2.250 та ғалла комбайнлари ва бошқа механизмлар, жами 450 миллион сўмлик қишлоқ хўжалик техникаси олишди. Бу эса механизация даражасини ошириш, прогрессив усулларни кенг қўлланиш, дала ишлари сифатини яхшилаш, муддатини қисқартириш имконини берди.

Республика колхоз ва совхозларида 1973 йилда меҳнат унумдорлиги 5,8 процент ошди. Кўпгина хўжаликлар маҳсулот таннархини арзонлаштиришга, ишлаб чиқариш рентабеллигини ўстиришга эришдилар.

«Узсельхозтехника» органлари техника тараққиётини жорий қилиш, қишлоқ хўжалигини техника, турли-туман, ўғитлар, гербицидлар ва бошқа моддий-материал ресурслари билан таъминлаш, колхоз ҳамда совхозларга техника ремонтида хизмат кўрсатишни яхшилаш бўйича анча ишларни бажардилар.

Матлубот кооперацияси, тайёрлов ташкилотларининг коллективлари ва система хизматчилари ҳам яхши ишладилар. Сув хўжалиги ташкилотлари қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшдилар. Уч йил давомида 220 минг гектар суғориладиган майдон ўзлаштирилди, 362 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланди, 179 минг гектар майдон капитал текисланди, аввалдан экин экиб келинаётган 293 минг гектар ернинг сув таъминоти оширилди, 960 минг гектар яйловга сув чиқарилди.

Пахтакор республикаларнинг анъанавий социалистик мусобақаси 1973 йилги топшириқларни муваффақиятли бажаришда муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Ўзбекистон ССР чорвачилик бўйича ҳам, деҳқончилик бўйича ҳам Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиқиб, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Қизил байроқлари билан мукофотланди. Чорвачилик бўйича Андижон, Қашқадарё, Тошкент областлари ва 10 та район иттифоқ Қизил байроқларини олишга муваффақ бўлдилар. Деҳқончилик бўйича эса бундай байроқлар Қорақалпоғистон АССРга, Андижон, Сирдарё областларига, 14 район, 4 колхоз ва 2 совхозга берилди.

1973 йил якунлари бўйича республика байроқлари пахтачиликда ҳамда деҳқончиликнинг бошқа соҳаларида юқори кўрсаткичга эришган Наманган, Самарқанд, Сурхондарё, Фарғона, Хоразм областларига, 12 район, 23 хўжаликка, чорвачиликни ривожлантиришдаги муваффақиятлари учун Қорақалпоғистон АССР, Наманган, Самарқанд, Сурхондарё, Фарғона областларига ва 11 та районга берилди.

Ғоят катта зафарларга эришган қишлоқ хўжалиги ходимларидан 29 кишига 1973 йилда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони берилди, 15 мингдан ортиқ киши эса СССР орден ва медаллари билан мукофотланди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев пахтакор республикалар партия-хўжалик активи йиғилишида, шунингдек, Ўзбекистон ССРга Халқлар дўстлиги орденини топшириш чоғида сўзлагач нутқларида бизнинг ютуқларимизни юксак баҳолаш билан бирга, республика ишлаб чиқарувчи кучларини янада тез ривожлантириш соҳасида бир қатор муҳим вазифаларни белгилаб берди ва ҳақоний мулоҳазалар билдирди.

Партия ва Совет органлари, министрликлар ва идоралар шу вазифаларни ҳал қилиш йўлларини эътибор билан ўрганиб, ерларни мелиорациялашни, ирригация ишларини кучайтириш, пахта, дон, мева, сабзавот етиштиришни кескин кўпайтириш, чорвачиликни янада юксалтириш, саноатни, капитал қурилишни тараққий эттириш тадбирларини тузиб чиқдилар.

Совет халқи КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қарорларидан, ўртоқ Л. И. Брежневнинг ана шу Пленумда сўзлаган катта нутқида олға сурилган ғоят муҳим қоида ва хулосалардан илҳомланган ҳолда беш йилликнинг тўртинчи йилига қадам қўйдилар.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумдаги нутқида келтирилган қоида ва хулосалар, Пленум қарорлари совет кишилари томонидан партия XXIV съезди ленинча йўлини амалга оширишнинг тимсоли сифатида қабул қилинди.

КПСС Марказий Комитети ўзининг партияга, совет халқига Мурожаатида озроқ чиқим қилиб кўпроқ, яхши сифатли маҳсулот бериш вазифасини қўйди ва қишлоқ меҳнаткашлари 1974 йилда ўз муваффақиятларини янада мустаҳкамлайдилар, маҳсулот етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириб, она-Ватанни қувонтирадилар, деб ишонч билдирди.

Биз бу йил давлатга камида 5 миллион тонна «оқ олтин» сотишимиз керак. Бу батамом реал вазифа бўлиб, уни бажариш учун пахтачиликда жуда кўп имконият ва резервлар бор.

Қолоқ бригадалар ва хўжаликларни илғорлар даражасига етказиш пахта етиштиришни кўпайтиришдаги энг катта резервдир. Ўтган йили Бухоро областида, Ғаллаорол, Олтинариқ, Бағдод районларида, 168 колхоз ва 24 совхозда пахта тайёрлаш плани бажарилмай қолди. Хўш, бундай аҳволнинг сабаби нимада? Бухоро областида, юқорида номлари кўрсатилган районлар ва хўжаликларда планнинг бажарилмаганлигини қандай изоҳлаш мумкин?

Аввало шуни айтиш керакки, кўп жойларда деҳқончилик маданияти пастлигича қолмоқда, агротехника талаблари қўпол равишда бузилмоқда, мелиорацияга, комплекс механизацияга етарли эътибор берилмаяпти, меҳнат интизоми бўшаштириб юборилмоқда, раҳбарлар ва мутахассислар ишнинг бориши устидан қатъий назорат ўрнатишмаган.

Илғор хўжаликларда чигит экиш 5-7 иш кунида, яганалаш 7-8 кунда, биринчи ишлов бериш 10—12 кунда ўтказилаётган бир пайтда айрим колхоз ва совхозларда бу ишлар кечиктириб юборилмоқда. Чигит экиш муддатларини ҳаддан ташқари чўзиб юбориш, ниҳолларнинг сийраклашиб қолишига, гектарнинг тўла бўлмаслигига, ҳосилнинг кеч етилишига, ниҳоят ҳосилдорликнинг пасайишига ва пахтанинг сифати ёмонлашувига олиб келади.

Кўпгина хўжаликлар ва бригадаларда пахта далаларини бегона ўт қоплаб олмоқда. Икки ярусли плуглар билан ҳайдаш, гербицидлардан фойдаланиш имконияти яратилган, кўпгина механизаторлар қатор ораларини юксак сифатли қилиб ишлаш тажрибасини ўрганган бир пайтда, далада бегона ўтнинг ўсиши асло мумкин эмас. Пахта ҳосилдорлигини оширишнинг муҳим шартларидан бири ўғитлардан унумли фойдаланишдан иборатдир.

Пахтачиликда деҳқончилик маданиятини оширишнинг муҳим шартларидан бири пахта-беда алмашлаб экиш системасидир. Алмашлаб экишни қанча тез ўзлаштирсак, чорвачиликни янада ривожлантириш масалаларини шунчалик муваффақиятли ҳал қилган бўламиз.

Кейинги йилларда пахтачиликни ривожлантиришда чигитнинг вилтга чидамли «Тошкент» навлари ва С-6030 нави қанчалик катта аҳамиятга эга бўлганлиги сизларга маълум. Бу масалани ҳал этишда селекциячи-олимлар катта роль ўйнади. Навларни тезроқ кўпайтиришда селекционерларга кўпгина қишлоқ хўжалиги мутахассислари ва раҳбар ходимлар ҳам амалий ёрдам кўрсатганликларини алоҳида таъкидлаш керак. Бизнинг вазифамиз янги сортларнинг агротехникасини яхшироқ ўзлаштиришдан, ҳар гектар майдондан олинадиган ҳосилни тобора кўпайтиришдан иборат. Пахта уруғчилиги соҳасидаги ишларни бундан буён ҳам давом эттириш зарур. Селекция ишларини бутун чоралар билан активлаштириш, олимларнинг кучғайратларини бирлаштириш, уларнинг диққат-эътиборини чигитнинг касалликларга чидамли, мўл ҳосил берадиган, толаси бақувват ва сифатли навларини яратишга қаратиш лозим. Шу билан бирга, пахта уруғчилиги ишларини такомиллаштириш, янги навларни кўпайтиришни тезлаштириш ва уруғлик фондининг сифатини яхшилаш талаб этилади.

Пахтачиликни янада ривожлантиришнинг туб масалаларидан бири меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини арзонлаштиришдан иборат. Техника тараққиётини ҳар томонлама жадаллаштириш — бунга эришишнинг йўлидир.

Бироқ бизда шундай хўжалик раҳбарлари ва мутахассислар ҳам борки, улар илғор технология талабларини қўпол равишда бузишга йўл қўймоқдалар. Бундай колхоз ва совхозларда машиналар бажариши мумкин бўлган ишлар ҳам қўлда бажарилмоқда. Бунинг оқибатида бир центнер пахта етиштиришга сарфланаётган харажатлар ошиб кетмоқда.

Пахтачиликда техника тараққиётининг асосий шартларидан бири йиғим-терим ишларини комплекс механизациялаш бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Республикамиз механизаторлари ва пахтакорлари бу йил машиналар билан камида 3 миллион тонна «оқ олтин» териш, йиғим-терим ишларида комплекс механизацияни кенг қўлланишдек юксак мажбурият олдилар.

Шунинг учун ҳам прогрессив технологияни йиғим-терим ишларига кенг жорий этиш, шу йилнинг ўзидаёқ 800 минг гектар майдондаги ҳосилни қўл кучи ишлатмасдан йиғиб-териб олиш зарур. Бунинг учун мўл ҳосил етиштиришимиз, пахтанинг эртароқ очилишини таъминлашимиз, далаларда бирорта ҳам бегона ўтнинг ўсишига йўл қўймаслигимиз, техника воситаларини тахт қилиб қўйишимиз, барча агрегатларнинг икки сменада ишлаши учун етарли миқдорда кадрлар тайёрлашимиз, дефолиацияни ўз вақтида, юқори сифатли ўтказишимиз керак. Механик-ҳайдовчиларга қулай шарт-шароитлар яратиб бериш ҳам ғоят муҳим аҳамиятга эга.

Мамлакатимиз қишлоқ хўжалигининг асосий вазифаси **дон етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтиришдан** иборат. Республикамиз ғаллакорлари ҳам ана шу ишга катта ҳисса қўшишлари керак. Бу йил биз ялпи дон етиштиришни 2 миллион тоннага, шу жумладан шоли етиштиришни 323 минг тоннага, маккажўхори дони етиштиришни 780 минг тоннага етказишимиз зарур.

Шундай қилиб, республикада маккажўхори **дони етиштириш икки баравардан зиёдроқ кўпайтирилиши, дон учун маккажўхори экиладиган майдонлар 130 минг гектарга қадар кўпайтирилиши, ҳосилдорлик анча оширилиши лозим.**

Биз баҳорикорликда дон етиштиришни кўпайтириш учун каттагина резервларга эгамиз.

Бунинг учун илмий жиҳатдан асосланган шудгорлаш ва алмашлаб экиш системасини жориш этиш, минерал ва маҳаллий ўғитларни кўпроқ қўллаш, ғаллазорларни химиявий усул билан бегона ўтлардан тозалаш, кузда ғалла экилган барча майдонларни ўз вақтида бороналашга эришмоқ зарур.

Ҳар бир раҳбар ва мутахассис пахтага нисбатан қандай муносабатда бўлса, дон етиштиришга ҳам шундай муносабатда бўлиши зарур. Республикамиздаги шароит ҳар бир хўжаликда дон экинларини ўстириш имконини беради. Ана шу имкониятлардан фойдаланиш керак. Ҳамма хўжаликлар дон етиштириш бўйича белгиланган беш йиллик план ва мажбуриятларни сўзсиз бажаришлари шарт.

Сабзавот ва полиз маҳсулотлари етиштиришда қўл меҳнати ҳатто ихтисослаштирилган хўжаликларда ҳам кўп сарфланмоқда. Ҳатто Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат министрлигига қарашли механизацияни жорий этиш ишларини ҳар томонлама кучайтириш, янги техникани, хусусан, мева, узум, сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотини йиғиб-териб олишда ишлатиладиган техника воситаларини тезроқ яратиш зарур.

Ишлаб чиқилган тадбирларга кўра, шу йилнинг ўзидаёқ мева ва сабзавот етиштириш 3 миллион 370 минг тоннага етиши ёки 1973 йилдагига нисбатан 30 процент кўпайиши керак. Қишлоқ хўжалигининг бу тармоғида кам меҳнат ва маблағ чиқим қилиб маҳсулот етиштиришни кескин кўпайтиришнинг асосий йўли тобора ихтисослаштириш ва концентрациялашдан иборатдир.

Бу соҳадаги асосий вазифамиз ана шу синалган йўлдан бориб, 1974—1975 йилларда бу соҳа бўйича белгиланган ишлаб чиқариш планларини бажариш билан кифояланмасдан, ўтган йилдан қолган қарзни ҳам тўлдиришдан иборатдир.

Республика чорвачилигида янги босқич — чорвачиликни саноат негизига кўчириш даври бошланмоқда.

Чўчқани бўрдоқига боқувчи Сергелидаги комплекс яқин вақт ичида тўла қувват билан ишлайдиган бўлади. Тошкент областида 10 минг бош ёш қорамол боқиб семиртириладиган комплекслар қурилиши тамомланади. 1974-1975 йилларда республикада сут етиштирувчи 100 та саноат комплекси, Қорақалпоғистон АССРда чўчқа гўшти етиштирувчи комплекс, Бухоро, Қашқадарё, Самарқанд областларида бўрдоқичилик майдонлари қурилиши битказилади. Лекин кўпгина хўжаликларда майда фермаларнинг сақланиб қолаётганлиги илғор технологияни жорий этишга, оғир иш жараёнларини механизациялашга тўсқинлик қилмоқда. Чорвачиликни хўжаликлараро концентрациялаш, хўжаликларнинг ўзида чорва молларини бир жойга тўплаш зарур. Ана шундай қилинганда шу йилнинг ўзидаёқ майда-чуйда фермалар сонини камайтиришимиз, ҳар бир хўжаликда молларни, айниқса соғин сигирларни бир ерга тўплашимиз мумкин.

Чорвачилик фермаларида механизациялаш даражаси ҳали паст. Ўрнатилган ускуналарнинг кўпчилиги ишлатилмаётир. Бу камчиликларнинг ҳаммасини тезроқ тугатишимиз, наслчилик ишларини, чорва молларни кўпайтириш, озуқа базасини мустаҳкамлаш чораларини кўришимиз керак.

Кейинги йилларда республикада етарли миқдорда дағал хашак ва ширали озуқа тайёрланмоқда, унинг сифати яхшиланмоқда. Эндиги вазифа озуқани тайёрлаш, сақлаш ва молларга бериш пайтида унинг сифати бузилишига, тўйимлилик даражаси пасайишига йўл қўймасликдан иборатдир. Ҳар бир озуқа бирлиги молларни семиртиришга, маҳсулдорлигини оширишга хизмат қилиши керак.

Концентрат озуқа танқислиги сезилаётган ҳозирги пайтда дон, витаминли беда талқони тайёрлашни, Ўзбекистон ССР тайёрлаш министрлиги корхоналарида ҳам, хўжаликларда ва хўжаликлараро бирлашмаларда ҳам омихта ем ишлаб чиқаришни кўпайтириш талаб этилади.

Барча колхоз ва совхозларда чорвачилик бинолари қурилишини кучайтириш биринчи даражали, энг муҳим вазифадир. Қишлоқ хўжалиги органлари ва хўжалик раҳбарлари моллар сони кўпайиб бораётган ҳозирги пайтда чорвачилик бинолари қурилишига кўпроқ маблағ ажратишлари, кредитлардан яхшироқ фойдаланишлари лозим.

Ўртоқ Л. И. Брежнев пахтакор республикаларнинг партия-хўжалик активи йиғилишида сўзлаган нутқида бизнинг олдимизга республика эҳтиёжини тўла қондирадиган миқдорда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришдек ғоят муҳим вазифани қўйди.

Бу кўрсатмани бажариш мақсадида республикада чорвачиликни янада ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни кескин кўпайтириш ҳисобига аҳолининг бу маҳсулотларга талабини тўлароқ қондириш тадбирлари ишлаб чиқилди. Шу йилнинг ўзидаёқ колхоз ва совхозларда гўшт етиштиришни ўтган йилдагига нисбатан 14 процент, сут етиштиришни 19 процент, **тухум етиштиришни 24 процент, жун етиштиришни 2.300 тонна** кўпайтириш мўлжалланмоқда. Шонли чорвадорларимиз ана шу муҳим топшириқни бажариш учун ҳамма чораларни кўрадилар, деб ишонамиз.

Республикада пиллачиликни ривожлантириш соҳасидаги имкониятлардан ҳали тўла фойдаланилмаётир.

Пилла қурти уруғи парваришини яхшилаш, илғорлар тажрибасини кенг ёйиш шу йилнинг ўзидаёқ давлатга камида 25 минг тонна пилла топшириш имконини беради.

Қишлоқ хўжалигининг ҳар бир тармоғида қанчадан-қанча фойдаланилмаётган резервлар, имкониятлар бор. Бизнинг вазифамиз бир тармоқни иккинчи тармоққа қарама-қарши қўйиш кайфиятига барҳам беришдан, пахта, дон ва бошқа маҳсулотларни етиштиришни кўпайтириш резервларини қидириб топишдан, бу резервлардан унумли фойдаланишдан иборатдир. Шунга эришиш керакки, деҳқончилик ва чорвачиликнинг барча соҳалари бир меъёрда ривожлансин.

КПСС Марказий Комитетининг 1966 йил май пленумидан сўнг республикамизда янги суғориладиган ерларни ўзлаштириш, илгаридан фойдаланиб келинаётган майдонларнинг сув таъминотини ва мелиоратив ҳолатини яхшилаш бўйича катта ишлар қилинди. Бу ҳақда юқорида батафсил гапириб ўтган эдик. Шунингдек, тупроқни эрозиядан сақлаш, ердан имкони борича унумли фойдаланиш соҳасида бирмунча тадбирлар амалга оширилди. Бироқ бу ишларимизда ҳам камчиликлар оз эмас.

Ирригация қурилиши ишларини сифатсиз бажариш, бунинг оқибатида янгидан ўзлаштирилган катта-катта майдонлардан узоқ вақт фойдалана олмаслик ҳолларига учрамоқда. Ерларнинг бир қисми қишлоқ хўжалиги оборотидан чиқиб қолмоқда. Янги ерларни ўзлаштириш, ирригация-мелиорация иншоотларини вужудга келтириш ишларини уй-жой, маданий-маиший объектлар қурилиши билан қўшиб олиб бормаслик каби нотўғри услубга ҳали ҳам барҳам берилмаган.

Бу йил 111 минг гектардан кўпроқ янги ерларни ўзлаштириш, 116 минг гектар майдоннинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, 85 минг гектар майдонни капитал текислаш кўзда тутилмоқда.

Сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш, суғоришнинг прогрессив усулларини чуқур ўрганиш ва жорий этиш, ирригация-мелиорация ишлари самарадорлигини оширишга ёрдам берувчи ташкилий-техникавий тадбирлар комплексини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш талаб этилади.

Кўпгина хўжаликларда машина-трактор парки хизматидан фойдаланиш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Техника воситалари майда-майда бригадаларга, звеноларга тарқатиб юборилган. Уларнинг иши устидан тегишли назорат ўрнатилмаётир. Қишлоқ хўжалик техникасини, айниқса ўрим-йиғим машиналарини ремонт қилишда мавсумийлик ҳоллари тугатилган эмас.

Республикада ремонт ишларини ихтисослаштириш ва концентрациялаш соҳасида бирмунча тадбирлар амалга оширилди. Тракторлар ҳамда двигателлар ремонтида янги стандарт ўзлаштирилди. Лекин баъзи ихтисослаштирилган корхоналарнинг иш ҳажми етарли бўлмаётир. Машина-трактор паркларига махсус техника хизмати кўрсатиш тартиби суст жорий этилмоқда.

Колхоз ва совхозлар техника хизмати пунктлари, саройлар, айвонлар, нефтбазалар қурилишига жуда кам маблағ ажратмоқдалар, бунинг устига, ажратилган маблағлардан ҳам қониқарсиз фойдаланилмоқда.

Кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари механизатор кадрлар тайёрлаш, уларнинг доимий ишлаб қолишларини таъминлаш ҳақида етарли ғамхўрлик қилмаётирлар. Механизаторларнинг сифат состави ҳам айниқса чорвачилик фермаларида талабга жавоб бермайди.

Кейинги йилларда қишлоқда капитал қурилиш кўлами анча кенгайди. Беш йилликнинг уч йили давомида қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга 4,3 миллиард сўм маблағ сарфланди. Бизда йирик сув хўжалиги объектлари, чорвачилик комплекслари, паррандачилик фабрикалари, теплица комбинатлари ва бошқа ишлаб чиқариш объектлари қурилди ва қурилмоқда. Уй-жой ва маданий-маиший бинолар қурилиши кенг қулоч ёймоқда.

Марказлаштирилган сув таъминотига эга бўлган, газлаштирилган, канализация ўтказилган обод посёлкалар қурилиши планли равишда олиб борилмоқда. Шу беш йилликда 7 та колхозда экспериментал посёлкалар вужудга келтирилади. Буларнинг ҳаммаси қишлоқларнинг қиёфасини, колхозчилар, совхоз ишчиларининг турмуш тарзи ва даражасини ўзгартиришга ёрдам беради, қишлоқдаги турмуш шароитини шаҳардаги ҳаётга яқинлаштиради.

Бироқ капитал маблағлардан фойдаланишда ҳали кўпгина камчиликлар рўй бермоқда. Чала қурилишлар сони камаймаётир, капитал маблағлар ҳамиша ҳам энг муҳим, биринчи даражали объектлар қурилишига сарфланмаётир. Мактабгача болалар муассасалари, соғлиқни сақлаш объектлари, физкультура-спорт комплекслари етарли даражада қурилмаётир.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши олдига янги, ғоят масъулиятли талаблар қўйилмоқда. Ана шу катта вазифалар даражасида ишлаш учун хўжаликка янада малакали раҳбарлик қилиш услубини эгаллаш, экономика асосларини чуқур ўрганиш, иқтисодий рағбатлантириш усулларидан тўғри фойдалана билиш зарур. Эндиликда кўпгина раҳбарлар экономика масалалари билан малакали шуғулланмоқдалар ва бу ўзининг ижобий самарасини бермоқда. Лекин ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга ҳамма жойда ҳам етарли эътибор берилаётир деб бўлмайди.

Бир қатор колхозларда даромадлар ҳали ҳам нотўғри тақсимланмоқда, истеъмол билан жамғарма ўртасидаги мувозанат бузилмоқда. Истеъмол фондларининг асоссиз равишда кўпайтириб юборилиши колхозларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга, жамоат ишлаб чиқариши суръатларини ва колхозчиларнинг турмуш даражасини оширишга тўсқинлик қилмоқда.

Хўжаликларда ички ҳисоб-китоб ишларини, меҳнатга ҳақ тўлаш ва уни ҳисобга олишни уюштиришда нуқсонлар оз эмас. Бригадаларда ишлаб чиқариш планлари ва сарф ҳаражатларни ернинг унумдорлигини кўзда тутган ҳолда дифференциал тарзда тузиш яхши уюштирилмаган. Ҳисоб-китоблар ва иш якунлари планли равишда, мунтазам олиб борилмайди.

Кўпгина бригада бошлиқлари ва ферма мудирлари ишлаб чиқаришни планлаштириш, хўжалик ҳисобининг асосий принциплари ҳақида аниқ тасаввурга эга эмас. Иқтисодий ўқиш ҳамма жойда ҳам конкрет вазифалар билан боғланган деб бўлмайди. Биз колхоз ва совхозларда иқтисодий ишларни анча яхшилашимиз зарур. Барча раҳбарлар, мутахассислар, бригадирлар ўзларининг иқтисодий билимларини тинмай оширишлари, экономика масалалари билан чуқур шуғулланишлари, шу асосда меҳнат унумдорлигини ва ишлаб чиқариш рентабеллигини оширишга эришишлари лозим.

Колхозлар ва совхозлар, районлар ва областлар пахта, бошқа деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш бўйича бу йилги марраларни белгилаб олдилар.

Бу юксак мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилиши қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги ходимларидан, республиканинг барча меҳнаткашларидан янада зўр уюшқоқлик кўрсатишни, юксак активлик, кўтаринкилик билан фидокорона ишлашни талаб қилади.

Давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш бўйича белгиланган планлар ва графикларни аниқ, пухта, бажариш муқаддас қонун бўлиб қолиши керак. Яқин кунлар ичида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари сотиш биринчи квартал планларини муддатидан олдин бажариш бизнинг бурчимиздир.

Кўпгина хўжаликларнинг коллективлари кўклам-дала ишларига аллақачон пухта тайёргарлик кўриб қўйдилар. Бундай колхоз ва совхозларда баҳори дон, беда экиш тугалланмоқда, кўзилатиш кампанияси уюшқоқлик билан бошланмоқда. Бироқ айрим раҳбарлар кўкламга тайёргарликда етарли масъулият ҳис қилмаётирлар, бу ишда жуда сусткашликка йўл қўймоқдалар.

Бу камчиликларнинг ҳаммасини тезроқ йўқотишимиз, чигит экишга намунали тайёргарлик кўришимиз, бу ишни қисқа муддатда, сифатли ўтказишимиз зарур.

Синоптикларнинг маълумотларига қараганда, бу йил сувнинг кам бўлиши кутилмоқда. Бу эса пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил олиш соҳасидаги ишларимизни бирмунча қийинлаштиради. Қўшимча сув ресурсларини излаб топиш, сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш, унинг нобуд бўлишига йўл қўймаслик тадбирларини белгилаб, амалга ошириш зарур.

Қишлоқда ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишларни кенг авж олдириш — КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қарорларини, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати муносабати билан олдимизда турган вазифаларни ҳар бир меҳнаткашнинг онгига сингдириш зарур. Социалистик мусобақани бутун чоралар билан кучайтириш, унинг оммавий ва таъсирчан бўлишига эришиш керак. Ҳар бир хўжаликда, бригадада, фермада мусобақа натижалари системали равишда якунланиши, илғорлар қўллаб-қувватланиши, рағбатлантирилиши, уларнинг тажрибаси оммалаштирилиши лозим. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1974 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ҳамда тайёрлашни кўпайтириш учун қишлоқ хўжалиги ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш ҳақида»ги қарори биз учун ҳаракат программаси бўлиб қолиши зарур.

Ўртоқлар, республикамиз қишлоқ меҳнаткашлари беш йилликнинг белгиловчи, тўртинчи йилида партия ташкилотлари раҳбарлигида янада зўр ғайрат билан ишлайдилар, Ватанга камида 5 миллион тонна пахта, 2 миллион тонна дон етиштириш, деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотишни янада кўпайтириш юзасидан олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажариб, Ўзбекистон ССР ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг шонли эллик йиллигини муносиб кутиб оладилар, деб қатъий ишонч билдиришга **руҳсат этгайсиз. (Қарсаклар).**

Доклад тексти қисқартирилиб эълон қилинмоқда.

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ФРАНЦУЗ ЖУРНАЛИСТЛАРИ БИЛАН СУҲБАТИ

(Боши 1-бетда).

халқига ҳамиша зўр ҳурмат туйғуси билан қараб келди. Француз халқи ҳам совет кишиларига шундай туйғуларни изҳор этганлигини биламан.

Партиямизнинг сиёсати ҳам совет кишиларининг Францияга ва француз халқига ҳурмат ва ишончини мустаҳкамлашга ҳамда чуқурлаштиришга қаратилган. Ўйлайманки, биз Франция томонидан ҳам худди шундай йўл тутилишини кутишга ҳақлимиз.

Сўнгра Л. И. Брежнев баъзи бир халқаро масалаларга тўхталди. Европадаги ишлар тўғрисида гапирганда у кейинги уч-тўрт йил мобайнида Европа давлатлари ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришда анчагина силжишга эришилганлигини қайд қилди. Бунда Совет Иттифоқи, Польша, ГДР ва Чехословакиянинг ГФР билан тузилган шартномалари катта роль ўйнади. ГДР билан ГФР ўртасида доимий расмий ваколатхоналарни айирбошлаш тўғрисида яқинда бир битимга келинганлиги ҳақидаги хабарни биз мамнуният билан кутиб олдик, деди Л. И. Брежнев. Ана шу иккала давлат БМТга қабул қилинди. ГФР Европадаги бир қанча социалистик мамлакатлар билан дипломатия муносабтларини ўрнатди. Ана шуларнинг ҳаммаси Европадаги кескинликни юмшатишга ёрдам беради, халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш манфаатларига мос бўлиб тушади, албатта.

Бугун мен сизларга шу гапларнигина айтмоқчи эдим. Сизлар бизнинг ана шу учрашувимизни ҳам, Франция президенти билан ўтказиладиган музокараларни ҳам, шунингдек шу музокаралар натижасида бундан кейин қўйиладиган қадамларни ҳам холисона ёритасизлар, деб умид қиламан.

Шундан кейин Л. И. Брежнев мухбирларнинг саволларига жавоб берди.

Савол («Юманите» газетаси): Президент Помпиду билан учрашув арафасида Сиз ўзингизни қандай ҳис этмоқдасиз?

Жавоб: Жуда яхши ҳис этмоқдаман. Президент билан учрашув менга ёқимли бўлади. Бу — дўстона суҳбат, фойдали гаплашув бўлишига аминман.

Савол (Франс Пресс агентлиги) Бош секретарь жаноблари, Сиз ҳозир Европадаги кескинликни юмшатиш жараёни бир мунча секинлашди, деб ҳисоблайсизми ёки бу жараён аввалгидек давом этаяпти, деб ўйлайсизми? Сиз Умумевропа кенгашининг бориши тўғрисида қандай фикрдасиз?

Жавоб: Кескинликни юмшатиш жараёни секинлашди, деб айтиб бўлмаса керак. Аммо, мен Женевадаги кенгашда шу кенгашнинг бош масалаларини ҳал этишга ҳалақит берадиган кўпгина ҳолатлар, баъзан муҳим бўлмаган масалаларга тааллуқли ҳолатлар пайдо бўлганлигини эътироф қилишга тайёрман. Ҳақиқатан ҳам аҳвол шундай.

Бироқ, кенгаш ишининг асосий бош йўналишига ҳеч ким шубҳаланмаётир. Энг муҳими ҳам шудир. Биз президент Помпиду билан бу кенгаш хусусидаги ўз фикримизни неча марталаб айтганмиз. Бу фикрларнинг моҳияти сизларга маълум бўлса керак. Ўз вақтида биз ҳатто кенгаш ўз ишини 1972 йилдаёқ муваффақиятли тугаллаши лозим, деган фикрни айтган эдик. Ҳозир кенгаш ишига янги туртки бериш лозимлигига ишончим комил.

Савол («Фигаро» газетаси): Бош секретарь жаноблари, Сиз француз матбуотида совет воқелиги унчалик холис ёритилмаётганлиги тўғрисида гапирганингизда «Солженицин иши»ни назарда тутганингиз йўқми?

Жавоб: Йўқ, уни назарда тутганим йўқ. Холисона ёритилмаган бошқа кўпгина масалалар ҳам бор, уларни ёритиш баъзан, айтиш мумкинки, советларга қарши кампания тусини олиб кетган эди. Қай мақсадни кўзлаб бундай қилинганлиги менга қоронғи.

Савол («Юманите» газетаси): Ўртоқ Бош секретарь, баъзан ғарбда: Совет Иттифоқи — «ўта буюк давлат» деб ёзадилар. Бу хусусда Сизнинг фикрингиз қандай?

Жавоб: Ҳа, менинг бундан хабарим бор. Бу хусусда нима дейишим мумкин: дарҳақиқат, СССР территория жиҳатидан ҳам, аҳолиси жиҳатидан ҳам катта мамлакат. Аммо, кимдир «ўта буюк давлат» деган иборани ўйлаб чиқарибди. Қани айтингларчи, сизлар «ўта буюк давлат» деган иборанинг маъносини тушунтириб бера оласизларми? Назаримда бу ибора Хитойда тўқиб чиқарилди. Дарвоқе, Хитой ҳам катта давлат, аҳолиси жиҳатидан Совет Иттифоқидан анча катталик қилади. Бундан чиқдики, Хитойни ҳам ўта буюк давлат деса бўлар экан-да? Чет эл матбуотида кўпдан кўп уйдирма гаплар ёзила беради. Бир вақтлар қандайдир «чекланган суверенитет» тўғрисида ёзиш расм бўлган эди. Энди «ўта буюк давлатлар» тўғрисида ёзмоқдалар. Кейинроқ яна бирор нарсани ўйлаб чиқаришлари мумкин. Ўйлайманки, сизлар тажрибали журналистларсиз, баъзан матбуотда жазава оладиган бундай кампанияларнинг моҳиятини ўзларингиз тушунасизлар.

Башарти бирон кимса Совет Иттифоқини кичикроқ қилиб қўйишни хоҳлаб қолган тақдирда ҳам уни ҳақиқатдагисидан кичрайтириб бўлмайди. Агар бу қадар катта территорияси, шунча аҳолиси бўлган мамлакатни «ўта буюк давлат» деб атаётган эканлар, бу хусусда мен нима ҳам дер эдим? Шу иборани ёқтираётган кишилар шундай деб аташа атаверсин. Бироқ, «ўта буюк давлат» ибораси ва бу иборага киритишга уринилаётган мазмун бизнинг партиямиз ўтказаётган, давлатимиз ўтказаётган сиёсатга мутлақо тўғри келмаслиги равшан кўриниб турибди.

Савол («Европа-1» радио эшиттириш компанияси): Сизларнинг Ташқи ишлар министрингиз А. А. Громиконинг Дамашқ ва Қоҳирага қилган сафарини ҳисобга олмаганда, Совет Иттифоқи Яқин Шарқ проблемасини бартараф этишдан ўзини бирон-бир даражада четга олди, деган тасаввур туғилмоқда.

Жавоб: Бу — фақат тасаввурдир. Биз Яқин Шарқни бирон дақиқа ҳам ўз эътиборимиздан четда қолдирганимиз йўқ. Араб давлатларининг одилона талабларини ҳимоя қилишни ҳеч қачон тўхтатганимиз йўқ ва тўхтатмаймиз ҳам. Сиз ўзингиз айтган гапни такрорлайман, бу — фақат юзаки тасаввур, холос.

Савол («Насьон» газетаси): Бош секретарь жаноблари, Сиз Франция Европада ўз ролини ўйнаши мумкин, деб ҳисоблайсизми? Сиз Ғарбий Европани «ўта буюк давлат» деб ҳисоблайсизми?

Жавоб: Бу қандайдир янгилик бўлди. Францияга келганда, мен уни ҳеч қачон «ўта буюк давлат» деб атаган эмасман, аммо Франция — экономикаси, маданияти, фани яхши ривожланган катта давлат деб доим таъкидлаганман. Франция Европада кўзга кўринарли ўрин олиб турибди, халқаро ҳаётда кенг равишда қатнашмоқда ва Европа ишларида актив роль ўйнамоқда. Бу гапни мен неча марталаб таъкидлаганман.

Биз Европадаги катта ёки кичик ҳар бир давлат халқаро ҳаётда теппа-тенг ҳуқуқлар билан иштирок этиши мумкин, деган нуқтаи назарга амал қилаётирмиз.

Хельсинкида ташқи ишлар министрларининг учрашуви ўтказилган пайтда Европа давлатлари ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг асосий принциплари дуруст белгиланди.

Ҳозир Женевада ишлаётган комиссияларнинг вазифаси бу хусусда келишиб олинган яхши ҳужжатларни тайёрлашдан иборат. Бу ҳужжатлар энг олий даражадаги арбоблар томонидан имзоланиши лозим, деб ҳисоблаётганлигимиз ўзларингизга маълум.

Савол («Франс Суар» газетаси): Совет Иттифоқи Ғарбий Европадаги тўққиз мамлакат қандайдир жаҳон миқёсидаги ролни ўйнаяпти, деб ҳисоблайдими? Ана шу тўққиз мамлакат, жумладан, мудофаа соҳасида ана шундай роль ўйнай оладими?

Жавоб: Улар келажакда қандай роль ўйнашини ҳозир айтишим қийин. Аммо, муҳтарам жаноблар, шуни эслатиб ўтишни истайманки, Совет Иттифоқи бекик гуруҳларга қарши эканлигини неча марталаб айтган. Бу—Совет Иттифоқининг мутлақо аниқ ва равшан сиёсатидир. Гарчи биз тўққиз мамлакат гуруҳи ёки «Европа иқтисодий уюшмаси» деб аталган уюшма реаллик эканлиги тўғрисида гапирган бўлсакда, биз ҳозир ҳам шу нуқтаи назарга амал қилмоқдамиз. Бу уюшма бошқа давлатлар билан муносабатларни қандай принциплар асосига қуришига қараб иш тутамиз. Буни келажак кўрсатади.

Савол: («Экспресс» журнали): Совет Иттифоқи билан Хитой ўртасидаги муносабатларни яхшилаш истиқболлари қандай?

Жавоб: Муносабатларнинг ҳозирги аҳволи қандай эканлиги ҳаммага маълум. Расман олганда, икки ўртада давлатлар йўли билан нормал муносабатлар мавжуд. Мен ва мамлакатимиз раҳбарлигидаги бошқа ўртоқлар биз Хитой билан муносабатларни яхшилаш тарафдори эканлигимиз тўғрисида неча марталаб гапирганмиз. Ҳамма гап Хитой томонига боғлиқ.

Савол (Франс Пресс агентлиги): Бош секретарь жаноблари, Европадаги тўққиз мамлакат гуруҳи Женевадаги Яқин Шарққа доир конференцияда муайян роль ўйнай олади деб ҳисоблайсизми?

Жавоб: Бу масала хусусидаги тўққиз давлат гуруҳининг қандай фикрда эканлигини айтишим қийин. Шу сабабли мен тўққиз мамлакат гуруҳининг ўзи жавоб бермаётган саволга ҳозир жавоб қайтара олмайман.

Бироқ, шуни айта оламанки, Яқин Шарқда шу райондаги ҳамма давлатлар учун одилона тинчлик ўрнатилишидан ҳар бир давлат манфаатдор бўлиши лозим, деган фикрдамиз. Ҳар бир давлат, шу жумладан, Ғарбий Европадаги тўққиз мамлакат ҳам ана шу муҳим масалани ҳал этишга бирон бир йўл билан ижобий ҳисса қўшишини мақбул деб ҳисоблаймиз, чунки бутун планетамизга тинчлик керак.

Савол: («Фигаро» газетаси): Бош секретарь жаноблари, хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган Умумевропа кенгаши хусусида Франциянинг сиёсатига қандай баҳо берасиз?

Жавоб: Аввал Помпиду жаноблари билан гаплашиб олишимга имкон берингглар. Шу пайтга қадар биз кенгаш масаласида ўзаро мақбул йўлни топиб келдик, дейиш мумкин. Шу сабабли мен бу ҳақда ҳозир аввалдан гапириб ўтиришни истамайман. Учрашувдан кейин бу масалани анча батафсил ёритиш мумкин, деб ўйлайман.

Савол («Европа-1» радио эшиттириш компанияси): Бош секретарь жаноблари, ўзингизнинг президент Помпиду билан кўпдан-кўп учрашувларингиз ва Громико жанобларининг Франция ташқи ишлар министри билан учрашувлари вақтида Франция раҳбарларини АҚШда имзоланган битим қандайдир кондоминиум эмаслигига ва бу битим бошқа мамлакатлар билан маслаҳатлашмай туриб қарорлар қабул қилинишии мумкинлигига олиб бормаслигига, ишонтиришга муваффақ бўлдим, деган фикрдамисиз?

Жавоб: Маълумки, мен Америка Қўшма Штатларида бўлганимдан кейин Парижда тўхтаб, Рамбуйеда президент Помпиду билан учрашдим. Худди ўша учрашувда шу мавзуда суҳбат бўлди. Бу суҳбатда мен дилимдаги бор гапни айтдим, менда Помпиду жаноблари фикримни тўғри тушунди, деган ишонч ҳосил бўлди.

Савол («Юманите» газетасининг бош редактори): Франция-Совет ҳамкорлиги ҳозиргидан кўра тезроқ ривожлантирилиши мумкин, деб ҳисоблайсизми?

Жавоб: Биз тузган битимларни иккала томон асосан бажараётганлигини айтиб ўтдим. Аммо бу гапдан биз ҳамма имкониятлардан фойдаланиб бўлдик, деган маъно келиб чиқмайди. Ҳозир амалда бўлган Совет-Франция битимининг муддати пировардига етай деб қолди, бизнинг савдомиз шу битим асосида ривожланиб келаётган эди.

Энди бу масала юзасидан янги музокаралар, конкрет, амалий музокаралар ўтказиш пайти келди, деб ўйлайман. Биз бунга тайёрмиз.

Пировардида ўртоқ Л. И. Брежнев учрашувда қатнашган француз журналистлари Франция билан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстона муносабатларни ривожлантиришга ўз ҳиссаларини қўшадилар, деб умид билдирди.

(ТАСС).

БЕЛГИЛОВЧИ ЙИЛНИНГ МАРРАСИ—5.000.000 ТОННА ПАХТА

(Боши биринчи бетда)

Доклад ишчанлик вазиятида муҳокама қилина бошланди.

Қурултой минбарига нотиқлар бирин-кетин кўтариладилар. Улар ўтган йил якунларини таҳлил этиб, бу йил Ватанга беш миллион тонна пахта етказиб берамиз, деб олинган мажбуриятнинг бажарилишини таъминлаш учун, янги ҳосилга мустаҳкам замин яратиш учун ҳозир қандай иш қилаётганликлари тўғрисида батафсил гапириб бердилар. Сўзга чиққан кишилар пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун жамики резервлардан кенг фойдаланиш зарурлиги тўғрисида гапирдилар. жумладан, ҳозир ерларни мелиоратив жиҳатдан яхшилаш, дарёларда эҳтимоли бор сув танқислигини бартараф этиш тадбирларини амалга ошириш, техникани тахт қилиб қўйиш билан боғлиқ ишларни жадаллаштириш асосий вазифа эканлиги тўғрисида гапирилди.

Наманган областидаги «Гулбоғ» совхозининг директори Л. Муҳаммаджонов, Андижон областидаги «Комсомол» совхозининг бригада бошлиғи А. Акбаров, Сурхондарё область Сариосиё районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси Б. Омонов, Қашқадарё областидаги «Партия XX съезди» совхозининг директори О. Тошев Тошкент область, Калинин районидаги К. Маркс номли колхоз аъзоси Ф. Аъзамова, «Томди» давлат наслчилик заводининг чўпони К. Абдураҳмонов, Қорақалпоғистон АССРдаги Чапаев номли совхоз директори У. Қурбонниёзов, Сирдарё областидаги «Малик» совхозининг звено бошлиғи Т. Қирғизбоева, Наманган область, Косонсой районидаги «Ленин йўли» колхозининг бригадири И. Машарипов, Фарғона область, Қува районидаги Энгельс номли колхоз аъзоси Э. Холматова, Бухоро областидаги «Нарпай» совхозининг директори С. Умаров ўз сўзларида КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига мурожаати туфайли далаларнинг ва фермаларнинг меҳнатчилари ўртасида меҳнат ғайрати авж олиб кетганлиги тўғрисида гапирдилар. Барча колхозлар ва совхозларнинг, бўлимлар ва бригадаларнинг коллективлари қишлоқ хўжалиги ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилдилар.

Қозоғистон, Белоруссия ва Ростов области механизаторларининг техникадан самарали фойдаланиш тўғрисидаги чақириғи ҳам ҳамма жойда қизғин маъқулланмоқда.

Деҳқонлар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик юбилейи нишонланадиган йилда Ватанга имкони борича кўпроқ пахта, ғалла, барча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпроқ етказиб беришни ўз олдиларига мақсад қилиб қўймоқдалар. Бунинг учун эса уларнинг қўлларида ҳамма имкониятлар бор. Янги, юксак марраларга эришиш учун ҳозирдан, мана шу баҳордан замин яратилади. Пахтакорлар чигитнинг энг яхши Тошкент навларини саралаб олмоқдалар, бу йил ана шу чигит экиладиган майдонлар янада кенгайтирилади. Деҳқонлар қишнинг чўзилиб кетиши ва совуқ келиши оқибатида юз берган қийинчиликларни ўз билимлари ва баракали меҳнатлари туфайли енгиш учун курашмоқдалар. Давлат хўжаликларни ажойиб қудратли техника билан қуроллантирди. Деҳқонларнинг ихтиёрида ҳеч қачон бунчалик кўп миқдорда минерал ўғит бўлмаган эди. Эндиликда ҳамма гап меҳнатни тўғри ташкил этишда, бўлажак ҳосилни қўлга киритиш учун ҳаво очиқ келган ҳар бир кундан, ҳар бир соат ва ҳар бир дақиқадан унумли фойдаланишда қолди.

Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ф. Ш. Шамсиддинов, Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари В. А. Хайдуров, Қорақалпоғистон АССР Министрлар советининг раиси Е. Айтмуротов, Пахтачи район партия комитетининг биринчи секретари З. Норқулова, Жиззах область ижроия комитетининг раиси Э. Исломов, Қўшкўпир район партия комитетининг биринчи секретари Н. Матёқубов Андижон область партия комитетининг секретари И. Қурбонов, Дўстлик район партия комитетининг биринчи секретари Р. Ҳусанов ўз сўзларида юбилей йилидаги марраларни эгаллаш учун курашда партия ва совет органларининг улкан сафарбар этувчилик ва ташкилотчилик роли тўғрисида гапирдилар. Улар беш йилликнинг тўртинчи йили мўл ҳосилини таъминлаш борасида партиявий-сиёсий ишлар қандай олиб борилаётганлиги тўғрисида сўзлаб бердилар.

Чигитни — ғоят қисқа муддатда экиб-тикиб оламиз! Улкан пахта хирмони учун жангнинг дастлабки босқичида республика тўйига тўёна бўладиган ҳосилга мустаҳкам замин яратиш учун деҳқонларнинг социалистик мусобақаси ана шу шиор остида авж олиб кетади. Мусобақанинг боришини ёритиш, мусобақанинг энг таъсирли шаклларини пропаганда қилиш, мусобақани мунтазам равишда якунлаб туриш, унинг натижаларини ҳаммага маълум қилиб туриш учун партия комитетлари, совет органлари экиш-тикиш даврида ҳам, дала ишларининг бундан кейинги босқичларида ҳам ўзларининг ҳаракатларини шунга қаратадилар.

Қурултой аҳли Тошкент тўқимачилик комбинатининг донгдор тўқувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Л. П. Казанцеванинг сўзини қизғин кутиб олдилар. У деҳқонлар билан чорвадорларга республика заводлари ва фабрикалари меҳнатчиларидан салом топширди.

Қурултой иштирокчиларини меҳмонлар — Тожикистон ССР Олий Советн Президиуми раисининг ўринбосари Н. З. Зарипова, Туркманистон ССР тайёрлаш министри С. Б. Бобоев, Озарбайжон ССР қишлоқ хўжалиги министри М. Халилов табрикладилар. Улар қардош республикалар дала меҳнатчиларининг анъанавий мусобақаси бу йил совет пахтачилигига янги зафарлар келтиради, деб ишонч билдирдилар.

Қурултойда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов катта нутқ сўзлади.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ходимларининг 1974 йилги—беш йилликнинг белгиловчи йилидаги, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги нишонланадиган йилдаги социалистик мажбуриятлари якдиллик билан қабул қилинади.

* * *

Кечқурун Ўзбекистон санъат усталари қурултой иштирокчиларига катта байрам концерти беришди.

(ЎзТАГ).

⊙ УЗ касбининг устаси бўлган бу йигитлар Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхознинг механизаторларидир. Улар ҳар йили техникани барвақт тайёрлаб қўйишга одатланиб қолишган. СУРАТДА: устахона мудири (ўнгдан) Э. ХЛЕНОВ, механик Х. БОБОЕВ ва тракторчи М. ИСЛОМҚУЛОВлар.

Р. Жуманиёзов фотоси.

БИЗНИНГ АҲДИМИЗ

Область қишлоқ хўжалик илғорларининг қурултойида биз чорвадорлар олдига ҳам катта вазифалар қўйилди. Ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сутни камида 3000 килограммга етказиш муҳим вазифа қилиб белгиланди.

Бизнинг фермамизда 250 бош сигир бор. Бу сигирларга 17 сут соғувчи қарайди. Ўтган йили 750 тонна сут етиштирилди. Шундан 650 тоннаси давлатга сотилди. Бу ишда Ҳабиба Жилқибоева, Марям Аҳмедова, ёш сут соғувчилардан Гулзоҳира Булдирова, Гулсара Минетова ва Ҳадича Назарқуловалар яхши самараларга эришдилар.

Кейинги йилларда фермадаги ишларни механизациялаштириш, сигирлар зотини яхшилаш йўли билан сут етиштириш бирмунча оширилган бўлсада, ўтган йили ҳар бир сигирдан соғиб олинган сут 3100 килограммдан ошмади. Бу бизни, албатта, қаноатлантирмайди. Чунки бизнинг районимиздаги қўшни хўжаликларда ҳар бир сигирдан 5000 килограммга етказиб сут соғиб олаётган илғор соғувчилар бор.

Агар чорвачилик фермасида ем-хашак етиштириш йўлга қўйилмаса, ҳар йили мўл-кўл ва хилма-хил ем-хашак, хусусан маккажўхори силоси, хашаки лавлаги ва бошқа шу каби илдизмевали ем-хашаклар жамғарилмаса сут етиштиришни кўпайтириб бўлмайди.

Биз, сут соғувчилар Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, беш йилликнинг ўртинчи, белгиловчи йилида ҳам катта ғайрат билан меҳнат қилиб, ҳар бир сигирдан камида 100—3600 килограммдан сут соғиб олишни таъмин этамиз ва шаҳар меҳнаткашларига кўплаб сут етказиб берамиз.

У. БОЙТУРСУНОВА,
Орджоникидзе районидаги «Октябрь» колхозининг сут соғувчиси.

ЕРГА—ЕР ҚЎШАМИЗ

Республикамиз қишлоқ хўжалик ходимларининг қурултойнга Ўзбекистоннинг барча область ва районларидан, колхоз ва совхозларидан деҳқонлар келишди. Кўпларининг кўксида қўш-қўш орден ва медаллар порлаб турибди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак номга сазовор бўлганлар бор. Улар қурултой минбаридан туриб, пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштиришдаги ажойиб ютуқлари ҳақида гапириб беришди.

Пахта — ифтихоримиз. Ерни ардоқлаб, ҳалол меҳнат қилган деҳқон улкан хирмонлар яратади. Буни колхозимиз мисолида ҳам кўриш мумкин. Хўжалигимиздаги каттадан-кичик ерни ардоқлайди. унга меҳр-муҳаббат қўяди.

Ҳеч кимга сир эмас, бундан ўн йил олдин бир ерга бир хилда чигит экилавериши сабабли ҳосилдорлик пасайиб кетди, серҳосил ерларимиз камайди. Ғўза вилт касали билан зарарланиб, ҳосилга путур етарди. Биз шунда эски бедазорларни пахтазорга, маккажўхоризорга айлантирдик. Уруғ навини яхшиладик. Вилтга чидамли чигит экилди. Суғориш тармоқлари тартибга солинди. Минерал ўғитлардан ҳамда гўнгдан яхши фойдаланилди. Чигит экишдан тортиб, ҳосилни йиғиштириб олишгача бўлган барча ишларда прогрессив методда амалга оширилди. Гербицидлардан фойдаланилди. Энг ноқулай карталардаги пахталарни ҳам машиналар ёрдами билан теришга ўтдик.

Булар яхши натижалар бера бошлади. Айниқса, беш йилликнинг ўтган ҳал қилувчи йилидаги эришган ютуқларимиздан мамнунмиз. Бундан 10 йил олдин ҳар гектар ердан 23 центнердан пахта топширилган бўлса, ўтган йили ўша карталарнинг ўзидан 35 центнердан ошириб хирмон кўтарилди. Машина терими ҳам яхши бўлди. 1972 йили ялпи ҳосилнинг 654 тоннаси машина билан йиғиштириб олинган бўлса, ўтган йили 1 минг тонна «оқ олтин» «зангори кема»лар бункеридан тўкилди. Топширилган ҳосилнинг юқори сортларга қабул қилиниши сабабли пахтадан кўп даромад олинди.

1974 йил янада баракали бўлади. Ҳосилдорликни ошириш, резервлардан кўпроқ фойдаланишга ҳаракат қилмоқдамиз. Қиш ойлари давомида ҳам хўжаликда иш тўхтамади. 10 гектарга яқин ер қишлоқ хўжалик оборотига киритилди. Қисқа вақт ичида канал ва ариқлар тартибга келтириб қўйилди. Тўғонлар ремонт қилиняпти. Уруғли чигитларни ташиб келтириш ниҳоясига етди. Механизаторларимиз ҳам қаҳратон қишнинг совуқлигига қарамай, чопиқ, ҳайдов тракторларини, экиш агрегатларини муддатидан олдин тўла-тўкис ремонтдан чиқариб, кўкламга шай қилиб қўйдилар.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати янгидан-янги марраларни эгаллашга отлантирди. Ҳар бир бригадада ўтган йилга нисбатан ҳосилдорликни 4—5 центнерга кўпайтириш ва 40 центнерчилик ҳаракатини оммавий тус олдиришга бел боғладик. Зиммага олган мажбуриятимиз ҳар йилгидан кўп. Сўз бердикми, устидан чиқамиз. Ҳар бир кунни ғанимат билиб, она еримизни ардоқлаймиз, ерга-ер қўшамиз.

Ф. МАДАЛИЕВ,
Янгийўл районидаги Н. Ниёзов номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

✦ ПАХТА ҳосилдорлигини оширишда селекция ва уруғчилик ишларининг роли ниҳоятда каттадир.

Пахта селекцияси ва уруғчилиги илмий-текшириш институтида тезпишар, вилтга чидамли ва юқори ҳосилли пахта нави яратиш устида мунтазам илмий ишлар олиб борилади. Суратда: (ўртада) катта илмий ходим биология фанлари кандидати И. Узоқов ўз аспирантлари билан ғўзани чатиштириш жараёнида содир бўлаётган ўзгаришларни кўздан кечирмоқдалар.

Ф. Абдурасулов фотолари.

„ПАРКЕНТ“ СОҲИБКОРЛАРИНИНГ ТАШАББУСИ

«Паркент» совхози соҳибкорлари КПСС Марказий Комитетининг Мурожаатига жавобан беш йилликнинг белгиловчи йилида Бутуниттифоқ мусобақасига қўшилиб, 620 гектар токзорнинг ҳар гектаридан ўтган йилги 62 ўрнига 96,7 центнердан ҳосил етиштиришга, жами 6 минг тонна узум, 300 тонна мева етиштириш мажбуриятини олдилар.

Социалистик мажбуриятни бажариш учун совхоз маъмурияти ва партия комитети қиш фаслида қилинадиган ишларнинг пухта бажарилишини таъмин этди.

Кузда кесиб кўмилган токзорнинг гектарига 300 килограммдан суперфосфат солинган эди. Мевазорларда эса ҳар туп дарахт тагига қор уюш орқали нам тўплаш тадбирлари кўрилмоқда. Бу ишга совхознинг ўзидан 2 та бульдозер, 1 та экскаватор ажратилди ва «Узсельхозтехника» район бирлашмасидан 4 та техника олинди. Механизаторлар юксак унум, катта маҳорат билан ишлаб 90 гектар ердаги мева дарахтлари тагига қор тўпладилар. Бу ишда Эргаш Мирзаев, Асад Умиров, Зеврий Мемедуллаев сингари уддабурон, тажрибали механизаторлар астойдил меҳнат қилдилар.

М. ТУРСУНОВ.
Юқори Чирчиқ.

⊙ ШРЕДЕРнинг гулчи қизлари... Бу суратга қараганда кишининг хаёлига дарҳол ана шундай фикр келади. Бу илмий муассасада янги ва хилма-хил гул навлари етиштирилади. Шаҳар дўконларига кўплаб гул етказиб берилади. СУРАТДА: гулчи комсомол қизлардан (ўнгдан) ШАРОФАТ ТОЖИБОЕВА, АСАЛ АБЕЕВА, ҲИДОЯТ ҒИЕСОВА ва НАСИБА ОБИДОВАлар.

Ф. Абдурасулов фотоси.

ОКТЯБРЬ ҚИЗИ

Анвар ИМИНОВ.

Большевиклар шодлик келтирди элга,
Минглаб Шарқ аёли бўлдилар озод,
Қадим ошна эди қайғулар дилга,
Аёллар тақдири айларди фарёд.
Қизларни ёшлиқдан беришган эрга,
Гулгун юзларини бекитган чачвон,
Муҳаббатнинг юзи қараган ерга;
Севишганлар умрин бўяганди қон.
Кўплар севишмоқни айлашиб орзу,
Ениқ қўшиқларга юрагин кўмган.
Диллардан мангуга кетса деб қайғу,
Ширин хаёлларга, ўйларга чўмган.
Ўша хаёлларни тақдирга улаб,
Революционерлар очиб берди йўл.
Замон ҳам ўзгарди тож-тахтлар қулаб,
Эркагу аёллар қўйди қўлга қўл.
Актёру олима, комбайнер, табиб,
Ҳатто учувчидир бугунги аёл.
Социализм даври берар яратиб
Ўзбек қизлари ҳам не этса хаёл.
Буюк коммунизм чўққиси сари
Борар эрлар билан бирдай туну кун,
Дадил қадам ташлаб эрлар сингари
Улуғ Октябрнинг ҳур қизи букун

русчадан таржима.

ОЛАМНИ АЛЛАЛАР СЕҲРЛИ ҚЎШИҚ

ЛИРИК ЭТЮД

Ҳар оқшом туннинг сўлим эпкини бу ҳаётбахш қўшиқни ҳарир қанотларида олис-олисларга, кўз илғамас ёқларга олиб кетади. Бу қўшиқ таралганда қимирлаган жонни ширин хаёл, дўмбоқлар қуралай кўзини уйқу элитади. Борлиқ ана шу ёқимли алладан ором олади.

Шу муаззам, шу меҳрибон қўшиқчини кўргали кўк гумбазига заррин нурдан либос кийиб соҳибжамол Ой сайлга чиқади. У нурли табассум, бедор кўзларидан зиё таратиб, шу қўшиқ таралаётган хонадонни чарх уриб қидиради, қулоқ солади. Қараса, ҳу-ув тоғ этагидаги чўпон ўтовидан ҳам, Саҳрои Кабир қўйнидаги бамбук ёғочи ва пальманинг сербарг япроғидан ясалган омонат кападан ҳам, осмонўпар уйлар, дарё, денгиз, океан соҳилларидан, ҳамма-ҳамма ердан шу қўшиқ, шу сирли тарона таралипти...

...Шу пайт олам силкингандай бўлиб кетди. Фазода Ой қалқиб кетгандай. Унинг: «Бу — ОНАДИР, ОНА! ОНА — БЕБАҲО!» — деган хитоби еру-кўкни ларзага солиб, узоқ-узоқларда акс садо беради... «Эй, мен ёритаётган қитъалар, ороллар, эллар-элатлар, эшитяпсизми? Одамлар, бу сеҳрни англаяпсизми? Бу ҳаётбахш «АЛЛА» соҳиби муҳтарам, баркамол Онадир. Эй улуғ зот, мен кезган борлиқ, бутун бир жаҳон сеники бўлсин! Сўнмас ёғду-ю, мунаввар кулгим Сенга, Сен азиз жонга бахшида! Уйқусиз, беором тунлар Сен менга интизорсан, Сен мени кутасан. Таъзим Сенга, эй мўътабар зот! Минг бор таъзим Сенга, эй муаззам Олам!

Рўйи-заминни ширин аллалаётган эй заҳматкаш Она! Бир боққин, Сенга кўкда зуҳролар ҳам мунтазир! Эшитяпсанми? Сукутдан чўчима. Биз тинглаяпмиз. Куйла, яна бир бор куйла!..

— Ҳой, юлдузлар маликаси Зуҳро, аҳил Хулкар юлдузлари, эй хаёлдай олис Сомон йўлида туташган марварид ёғдулар, эшитяпсизми?.. Она куйлаяпти.

...Эҳ, бунча лазиз бу қўшиқ! Бунча дилгир, бунча қувноқ, бунча дилбар бу наво! Қани, андак жим бўлайлик меҳрибон Она чеҳрасига, унинг нури-дийдаси камолига боқиб, алла оромидан биз ҳам лаззат олайлик, эй марварид шодалар!»

Коинот нигоҳи олам кезмоқда Ана, ана ўша сухсур Фаришта, ўша Она! Бешикка сийна қўйиб, аста тебраняпти. Алла айтяпти! Биринчи фарзанд. Биринчи қўшиқ! Илк фарзанд алласи, жуда ширин ва майин, бирам дилрабо!.. Ҳа, у ҳали кўп куйлайди, оламни бағрига босиб, хўп жўшиб куйлайди яна.

Қишлоқлар, шаҳарлар уйқуда. Бедор — Онадир фақат.

— Ҳў-ув, чинор остида ёлғиз беланчак тебранади, сўрилар остида ҳам... Осмон чаманининг ёқут нигоҳи янги туғилган инсон беланчагида. Дўмбоқ ўғил Ойга талпинади, шўхлик қилиб юлдузларни кўзлайди. Буни кўриб она жилмаяди, гул-гул ёнади. Маъсума кўзларини кўкка тикади... «Э, оппоғим, эрта кун улар сенга қўноқ бўлса ажабмас!» — деяётгандай туюлади.

...Атрофда хўрозлар қичқиради. Оппоқ, оппоқ тонг яқин. Алла ҳам чойда эриган қанддек субҳидам тароватида аста сингиб боради. Мурғак кўзида уйқу, ширин ором олади. Она ҳам жуда толиққан.

Само нигоҳи Она алласидан ажиб сарҳуш тортган. Тун бўйи чироқдек порлаган нурли нигоҳларни уйқу элитган...

...Она... Она алласи ана шундай буюк ва муқаддасдир! Унинг сеҳри, унинг қудратидан тоғу-тошлар ларзага келади, у даҳшатни даф этиб, эзгуликка ҳаёт бағишлайди Бу қўшиқ бор экан, ундан зулмат чекинади. Бу куй дарёларни мавжлантиради, денгизларни авжлантиради. Бу қўшиқ соҳиби бор экан, замин яшайди, замон яшаради...

...Борлиқ жим! Чиройидан ақллар шошган гул-лолалар жим! Қумри-ю, тўти, хушовоз булбуллар жим, Она куйлаяпти! Дарё-денгизлар, ўрмон-у, боғлар бироз тинч туринг! Еллар, бўронлар, андак тинчланинг! Тинглангиз бир зум!.. Она куйлаяпти! Инсонлар, тўхтанг, қалбингизни қўшиққа тутинг, она алла айтяпти.

Олам паноҳи қўшиқ куйлаяпти!..

И. АЪЗАМОВ.

Байроқдорлар

Шаҳар ва район ДОСААФ ташкилотлари ўтган йилда ўзаро мусобақалашиб, қувончли ютуқларни қўлга киритдилар. Яқинда область партия комитети ва область ижроия комитети ДОСААФ ташкилотларининг 1973 йил мусобақаси якунларини кўриб чиқиб, оммавий мудофаа ва ҳарбий ватанпарварлик тадбирларини амалга оширишда юксак кўрсаткичларга эришган Янгийўл шаҳар ва Калинин район ДОСААФ ташкилотларига область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғини беришга қарор қилдилар.

Ўтган йилда Бекобод, Тошкент шаҳарлари, Ўрта Чирчиқ ва Пискент районлари ДОСААФ ташкилотларининг яхши ишлаганликлари алоҳида таъкидланди. Илғор район ва шаҳарлар бу йил ҳам оммавий мудофаа ва ҳарбий ватанпарварлик ишларини янада ривожлантириш тадбирларини амалга оширмоқдалар.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.05 — «Глобус» программаси. 18.35 — Телефильм. 19.00 — Цирк программаси. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг янги марралари. 20.05 — Ўн минут музика. 20.15 — «Ахборот». 20.35 — Концерт. 21.25 — МОСКВА. Спорт кўрсатувлари. 24.00— «Вақт». 00.30 — СССР халқларининг III қишки спартакиадаси ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — МОСКВА. 18.30 — Кинофильм. 18.50 — Янгиликлар. 19.00 — СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Б. Г. Афанасьев телетомошабинлар саволларига жавоб беради. 19.30 — Концерт. 20.00 — Телеспектакль. 21.25 — Кинокўрсатув. 22.20 — Бадиий фильм. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.35 — Ўқув кўрсатуви. 20.00 — Колумб изидан (телефильмнинг 1-серияси). 22.30 — Дипломлик Зозуля (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ КАТТА ТЕАТРИДА — 12|III да Дон Карлос, 13|III да Майсаранинг иши.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/III да Абу Райҳон Беруний, 13/III да Абу Райҳон Беруний, 14/III да Комиссия (премьера).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 13/III да Жон қизлар, 14/III да Фарғона тонг отгунча.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Қозоқ Давлат цирки артистларининг гастроллари (19.30).

КИНО

Масканимиз — шу ер— «СПУТНИК» (жуфт соатларда), САНЪАТ САРОЙИ, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Крепостной актриса — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Санников ери — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Шаҳзода Баяя — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Мен севган ва унутмаган кишилар — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Тўртинчи куёв — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ШАҲАР ВА ОБЛАСТИДАГИ ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАР ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ХИМИЯВИЙ РЕАКТИВЛАР МАГАЗИНИ

1975 йилда лаборатория ва ишлаб чиқариш эҳтиёжи учун химиявий реактивлар ва препаратлар етказиб бериш учун

1 АПРЕЛГАЧА
ЗАЯВКАЛАР
ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Справка учун телефонлар: 774855, 770552.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги Ўқув юртлари бош бошқармасининг коллективи Бош мутахассис М. С. Саъдиевга ўғли

Миробид
САЪДИЕВнинг

фожиали ҳалок бўлганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ДУНЁ ОВОЗИ

чет эл хабарлари

Э. БЕРЛИНГУЭРНИНГ АЙТГАНЛАРИ

РИМ, 11 март. (ТАСС). Италия Коммунистик партиясининг бош секретари Э. Берлингуэр 8 март халқаро хотин-қизлар куни муносабати билан бўлиб ўтган митингда сўзга чиқиб, мамлакатнинг сиёсий раҳбарлигида барча халқ кучларини бир-бирига яқинлаштиришга асосланган демократик силжиш Италия миллати учун объектив заруратдир, деди.

Э. Берлингуэр мамлакат ҳозирги вақтда бошидан кечираётган кризисга тўхталиб, Италия коммунистлари кўпроқ кишиларни иш билан таъминлаш учун, нарх-наво ўсишининг олдини олиш учун, аҳолининг камроқ таъминланган қисмини ҳимоя қилиш, мамлакатда кечиктирилмайдиган ижтимоий ва иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш учун курашаётганлигини уқтириб ўтди.

У хуружлар ва фитналарни уюштиришмоқчи бўлиб юрган кишиларни огоҳлантирди. Демократия билан конституция, деди Э. Берлингуэр, ҳар қандай воситалар билан ҳимоя қилинади. У Италия Коммунистик партиясининг сиёсати меҳнаткашларнинг бирлигини мустаҳкамлашга ва барча халқ кучлари бирдамлигини кучайтиришга қаратилганлигини уқтириб ўтди.

МЕДИЦИНА ХИЗМАТИ НОЧОР АҲВОЛДА

ВАШИНГТОН, 11 март. (ТАСС мухбири). АҚШ медицина миллий академияси институтининг бир группа мўътабар врачлари Америка пойтахтининг икки районида болаларни текшириб чиққандан кейин АҚШда болаларга медицина хизматининг аҳволи «тамомила қониқарсиз» деб топди.

Докладда текшириш иштирокчилари болаларнинг анемия билан касалланиш ҳолларини ва кўз ҳамда қулоқ касалликларини аниқлаш билан чекланганлиги таъкидланади.

Текшириш натижалари болаларнинг 20 проценти анемия билан оғриганлигини, 20 проценти яхши кўра олмаслигини, 18 проценти яхши эшитмаслигини ва 13 проценти эшитиш органларининг ҳар хил касалликларга дучор бўлганлигини кўрсатди. Бу касалликлар оқибат пировардида шу болаларни тамомила кар қилиб қўйиши мумкин.

КЕСКИНЛИКНИ ЮМШАТИШ МУХОЛИФЛАРИ

БОНН, 11 март. (ТАСС мухбири). Оппозициячи ХДС|ХСС блоки яна Европа қитъасида кескинликни юмшатишга қарши чиқди. ЧССР билан ГФР ўртасида муносабатларни нормаллаштириш тўғрисидаги шартномани Бундестагда муҳокама қилиш натижалари шундан далолаб бериб турибди.

ХДС|ХСС намояндалари Бундесратда сал кўпчилик овозга эга эканликларидан фойдаланиб, ЧССР билан ГФР ўртасидаги муносабатларнинг машъум ўтмишига чек қўядиган ва Европада урушдан кейинги чегараларнинг бузилмас эканлигини эътироф этадиган муҳим ҳужжатга хуружлар қилиб, уни рад этди.

ХДС|ХСС ГФР билан ЧССР ўртасидаги шартномага Бундесрат «салбий вотум» эълон қилгандан кейин процедура қоидаларига мувофиқ шартнома яна Бундестагга юборилди. Бу ерда эса Германия социал демократик партияси билан эркин демократик партиядан иборат ҳукумат коалицияси кўпчилик овозга эгадир.

«Унзере цайт» газетаси ХДС|ХССнинг тутган нореал йўлини қоралаб, айниқса Штраус бошчилик қилаётган оппозициячи блок кескинликни тобора юмшатишга ҳалақит бериш учун қўлидан келган ҳамма ишларни қиляпти, деб таъкидлади.

И. МАСЛОВ.

ВИЗИТ ДАВОМ ЭТМОҚДА

КУАЛА-ЛУМПУР, 11 март. (ТАСС). СССР Олий Совети Миллатлар Советининг раиси Е. С. Насриддинова бошчилигидаги СССР Олий Совети делегациясининг расмий визити давом этмоқда. Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар Малайзиянинг энг катта бойлиги—каучук билан қалайини қазиб чиқариш ва ишлаб чиқариш билан танишдилар. Улар каучук илмий-тадқиқот институтининг тажриба плантацияларини бориб кўрдилар ва пойтахт яқинидаги қалайи конида бўлдилар. Делегация аъзолари Малайзия хотин-қизлар ташкилотларининг раҳбарлари ва аъзолари билан учрашдилар.

ҲАР ТЎҒРИДА

АЖОЙИБ МЎЪЖИЗА

Ёш швед қизи Густавсон отда юришни ёқтирарди. Кунлардан бир кун у отдан йиқилиб, саккизта тиши тушиб кетди. Отаси уни Хальстад шаҳридаги поликлиникага олиб борди.

Ларс Кистенссон деган врач тиш даволашнинг кўчириб ўтказиш методи устида иш олиб борарди. У қизнинг тишларини сақлаб қолиш мақсадида тишларни махсус суюқликка солиб «тирик» сақлаб қолди. Орадан уч ой ўтиб, қизчанинг чакаги битиб кетгач бояги тишларни ўрнига териб чиқди. Мўъжизани қарангки, тишлар аввалгисидек милкка бирикиб кетди.

ПЛЕНКА ОСТИДАГИ БИНО

Ўрта аср меъморчилигининг нодир намуналаридан ҳисобланган Кёлн собори емирилиш хавфи остида. Сабаби — ишлаб чиқаришдан ҳавога ёйилаётган газ чиқитларидир. ЮНЕСКО информация бюллетенининг маълумотига кўра, собор биноси ғиштлари кавагига олтингугурт газлари кириб қолмоқда.

Бинони ташқи муҳит таъсиридан сақлаб қолиш мақсадида шаҳар архитекторлари унга махсус қоришма суртиб чиқиш кераклигини айтишмоқда. Бироқ, баъзи мутахассисларнинг фикрича, бино деворлари зарарли газларни обдон сингдириб олган, бу чоралар уни асраб қололмайди.

ПЛАСТМАССА ТАНГАЛАР

Ҳиндистонда танга пуллардан коллекция тўпловчилар — нумизматлар сероб. Бу ерда 1800 йили энг мўъжаз тилла тангалар зарб қилинган эди. Бу тангаларнинг вазни 0,0648 грамм бўлган, холос. Дунёдаги энг катта тангалар ватани ҳам Ҳиндистон деса бўлади. 1627—1658 йилларда мамлакатда чиқарилган тангаларнинг баъзилари 2,3 килограммгача бўлиб диаметри 13 сантиметрга етган.

Ҳозирги вақтда Ҳинд океанининг Кокос оролларида пластмасса тангалар чиқарилмоқда. Рупий қизил рангга, цент — зангори рангга бўялган.

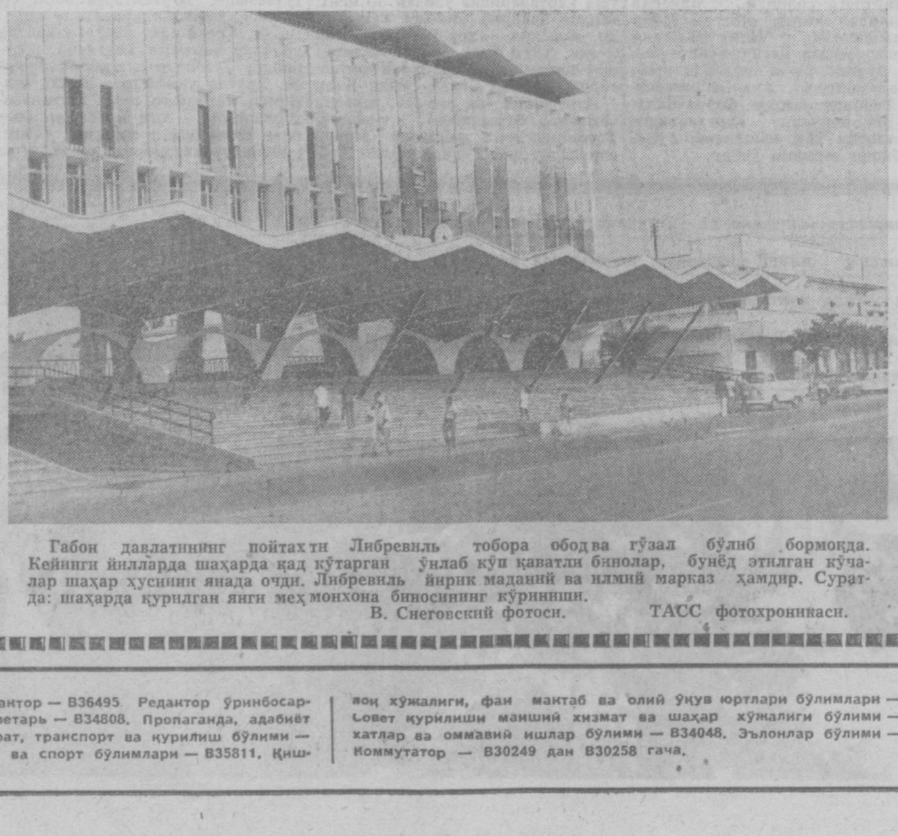

Габон давлатининг пойтахти Либревиль тобора обод ва гўзал бўлиб бормоқда. Кейинги йилларда шаҳарда қад кўтарган ўнлаб кўп қаватли бинолар, бунёд этилган кўчалар шаҳар ҳуснини янада очди. Либревиль йирик маданий ва илмий марказ ҳамдир. Суратда: шаҳарда қурилган янги меҳмонхона биноларидан бири.

В. Снеговский фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Спорт

ОЛТИН МЕДАЛЬ МУБОРАК

Томск шаҳридаги марказий спорт базаси бир неча кун давомида томошабинлар билан гавжум бўлиб турди. Бу ерда ёш боксчиларнинг норасмий СССР биринчилиги мусобақалари ўтказилди. Мусобақаларда Ўзбекистондан борган 11 боксчи ҳам иштирок этди.

Учрашувларда тошкентлик ёш спортчи Ренат Хайрутдинов айниқса муваффақиятли қатнашди. У ўз рақиблари устидан бир неча бор ғалаба қозониб, олтин медалга сазовор бўлди. Андижонлик Феликс Пак маҳоратига ҳам кўпчилик қойил қолди. Унга чемпионатнинг кумуш медали насиб бўлди.

СТУДЕНТЛАР ҒАЛАБАСИ

«А» классининг биринчи группасида қатнашаётган эркак баскетбол командаларининг иккинчи давра учрашувлари давом этмоқда. Ўтган куни Чирчиқда Тошкент Давлат университети баскетболчилари Риганинг ВЭФ командаси билан учрашдилар. Учрашувнинг биринчи кунида студентлар ҳужумни кучайтириб, 102:88 ҳисобида ғалаба қозонган эдилар. Навбатдаги учрашувда ҳам «Университет» командасининг қўли баланд келди. Меҳмонлар қанчалик уринишмасин ҳисоб 103:93 ҳисобида студентлар фойдасига ҳал бўлди.

КУРАШ КЕСКИНЛАШМОҚДА

Олий лига шахматчиларининг республика биринчилиги учун ўтказилаётган мусобақа кескин тус олмоқда. Якшанба куни бешинчи тур ўйналди. Ҳозирча ангренлик спорт мастери Левон Григорян тўртта учрашувдан 3,5 очко тўплаган ҳолда мусобақа пешқадами бўлиб турибди. У билан изма-из спорт мастери Георгий Аъзамов келмоқда. Георгий тўрт имкониятдан 3 очко олган.

Эркак шахматчиларнинг шаҳар биринчилиги ҳам қизғин давом этмоқда. Мусобақаларда 18 шахматчи куч синашмоқда. Мастерликка кандидат Рашид Зиёддинов 9,5 очко билан ҳозирча олдинда келмоқда.

Аёл шахматчиларининг шаҳар биринчилиги эса бугун ниҳоясига етади. Биринчи разрядли спортчи Доно Қурбонова ўн уч имкониятдан 9 очко олган ҳолда олдинда келаяпти. Мусобақанинг сўнгги кунида иккинчи пешқадам Лидия Захарова ўзининг охирги ўйинини ўтказади. Бу учрашувда ғолиб чиқса, биринчи ўрин унга насиб бўлади.

Р. ЕВҚОЧЕВ.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В36495. Редактор ўринбосарлари — В35885, В37916. Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши, ахборот ва спорт бўлимлари — В35811. Қишлоқ хўжалиги, фан мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050. Совет қурилиши маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В37045. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048. Эълонлар бўлими — В38142. Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

А—2450.
Индекс 64634.
Р—01298.